

ΕΟΚ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

**ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.
Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ
ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ**

Τ.Ε.Ι.

ΠΑΤΡΑΣ

Σ.Δ.Ο.

ΛΟΓΙΣΤΩΝ

ο επιβλέπων

καθηγητής:

Δρ.

Γ. Νικολόπουλος

Αυθρονά Μαύρα ■ Κατσανάκη Βαφάρα

1994

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

1780

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδες
Εισαγωγή	1
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ	
<u>-Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η προστασία του Περιβάλλοντος</u>	3
A. Η ανάγκη κοινοτικής πολιτικής Περιβάλλοντος	3
B. Τέσσερα ευρωπαϊκά προγράμματα δράσης από την θεραπεία στην πρόληψη	5
Γ. Πολιτική αντιμετώπισης μόλυνσης και οχλύσεων Παράδειγμα	10 13
I << Η πάλη κατά της θαλάσσιας ρύπανσης >>	15
II << Καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης >>	17
III << Χημικές ουσίες και βιομηχανικοί κίνδυνοι >>	22
IV << Καταπολέμηση των ηχητικών οχλήσεων >>	26
V << Διαχείριση των περιβαλλοντικών πόρων >>	28
VI << Προστασία της πανίδας και της χλωρίδας >>	30
VII << Διαχείριση Απορριμάτων >>	33
VIII << Απολογισμός και προοπτικές >>	37
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	
<u>-Μέλλον προοπτικές και προγράμματα</u>	41
α) Αιτιολογικό	42
β) Τροποποιημένη πρόταση	44
γ) Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων	44
δ) Απόφαση Συμβουλίου:	
Άρθρο 1	49
Άρθρο 2	50
ε) Το πρόγραμμα περιλαμβάνει	51
Άρθρο 3, 4	52
Άρθρο 5, 6, 7	53

A.ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ: I.Φυσικά στοιχεία, II.Οικονομικά στοιχεία	54
III.Νομικό πλαίσιο	55
IV.Διεθνής Συντονισμός	55
B.ΤΟΜΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
I. Ανακοίνωση για τον Τύπο	58
II. ECO LABEL	60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Κριτήρια για πλυντήρια ρούχων και πιάτων	63
Κριτήρια καλύτερης πρακτικής	64
Κριτήρια λειτουργίας	64
	..
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ	
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ: Καταστροφικός θα είναι ο φόρος CO ₂ για την ελληνική οικονομία	65
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ: Ανθίζει το οικολογικό λουλούδι	68
ΒΗΜΑ: Πράσινοι φόροι	71
ΒΗΜΑ: Τι ισχύει στην Ευρώπη;	72
Περιβάλλον, ένα κοινοτικό σύστημα ελέγχου	76
⇒Αναφορά στην έκθεση TASK FORCE, τη συνθήκη του Μάαστριχτ και στην ελληνική νομοθεσία στο κοινοτικό δίκαιο	
A.Η έκθεση της TASK FORCE σχετικά με τις οικολογικές του προγράμματος της ενιαίας εσωτερικής αγοράς	79
B.<< Συνθήκη για την ευρωπαϊκή Ένωση Μάαστριχτ>>	83
Γ. Η ελληνική νομοθεσία στο Κοινοτικό Δίκαιο	85
Δ.Κοινοτικές οδηγίες σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος	
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	89

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

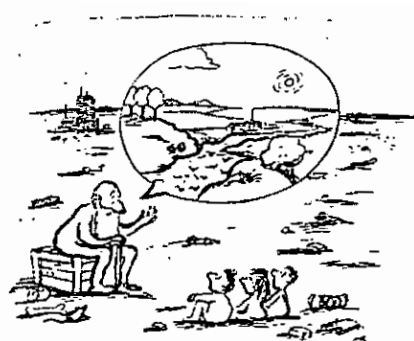
Η κοινωνική πρόοδος και η οικονομική ευμάρεια στην Ευρώπη και σε άλλα σημεία του πλανήτη εξαρτώνται από δραστηριότητες που συνεπάγονται την εκμετάλλευση των γήινων πόρων και μπορούν να προκαλέσουν καταστροφές στο περιβάλλον. Τα προϊόντα που χρησιμοποιούμε περιλαμβάνουν υλικά που έχουν εξαχθεί από τη Γη, τα οποία παρέχουν την ενέργεια από την οποία εξαρτώνται πολλές από τις ζωτικές υπηρεσίες της κοινωνίας μας.

Η ανθρώπινες ενέργειες υπήρξαν πηγή αποβλήτων και μόλυνσης που ωστόσο έχουν αντιμετωπισθεί μέχρι σήμερα χάρη στην αξιοσημείωτη ικανότητα αναζωογόνησης του πλανήτη μας. Όμως υπάρχει σήμερα κίνδυνος να ξεπεραστούν τα όρια αναζωογόνησης του. Έχει γίνει παράλληλα παραδεκτό, σε παγκόσμιο σχεδόν επίπεδο, ότι πρέπει να προσαρμόσουμε τις οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες στις δυνατότητες του ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ. Αυτή είναι η αρχή της αειφορικής ανάπτυξης η οποία διέπει την αρχή της ενέργειας της ευρωπαϊκής κοινότητας για την προστασία του περιβάλλοντος μας. Έτσι 30 χρόνια μετά την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, με την υιοθέτηση της ενιαίας Ευρωπαϊκής πράξης το 1987, τίθενται οι βάσεις για μια ολοκληρωμένη κοινοτική πολιτική σε θέματα περιβάλλοντος.

Βέβια η απουσία ουσιαστικής πρόβλεψης για κοινοτική αρμοδιότητα στον τομέα του περιβάλλοντος δεν απέκλεισε κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής την υιοθέτηση κοινοτικών περιβαλλοντικών μέτρων.

Μέσα στο πλαίσιο κοινοτικών προγραμμάτων δράσης για το περιβάλλον (1977-82, 1983-86, 1987-92, 1993-96), για το τελευταίο θα κάνουμε λεπτομερή ανάλυση παρακάτω, υιοθετήθηκαν περίπου 100 κοινοτικές δεσμευτικές πράξεις.

Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Α. Η ανάγκη κοινοτικής πολιτικής περιβάλλοντος.

Η ανάγκη κοινής πολιτικής περιβάλλοντος στα κράτη μέλη της ΕΟΚ είναι σήμερα προφανής παρά το γεγονός ότι στην αρχή είχε αμφισβητηθεί.

(Α). Πρώτα- πρώτα, η ρύπανση δεν γνωρίζει σύνορα. Μολυσμένες μάζες αέρα και τοξικά απόβλητα κυκλοφορούν σε όλη την Ευρώπη και όχι μόνο, ενώ ποτάμια, λίμνες και υδάτινα ρεύματα ανήκουν σε περισσότερα από ένα κράτος μέλος.

Έτσι η κοινότητα εμφανίζεται ως το σημαντικότερο και το πιο κατάλληλο πλαίσιο για την επίλυση πλήθους οικολογικών προβλημάτων. Κατέχει την πιο σπουδαία θέση σε σχέση με το πλαίσιο το εθνικό, το οποίο συχνά εμφανίζεται ανεπαρκές καθώς και το διεθνές πλαίσιο το οποίο δεν έχει κάποια αποτελεσματική εξουσία, αν και η κοινή δράση των "Δώδεκα" εκφραζόμενη με μια και μόνη ψήφο στα θέματα κλειδιά, ενισχύει και δίνει ζωή στην διαπραγματευτική θέση των χωρών στην κοινότητα στο διεθνή χώρο. Επιπλέον οι ανταλλαγές μεταξύ εθνικών ειδικών και υπεύθυνων όλων των επιπέδων, καθώς και η από κοινού διεξαγωγή ή ο συντονισμός της επιστημονικής έρευνας που στοιχίζει πάρα πολύ, βοηθούν στο να προκύψουν καλύτερα αποτελέσματα, προς όφελος όλων.

(B). Η περίπτωση να εφαρμοστούν διαφορετικές πολιτικές από τα κράτη μέλη της Κοινότητας είναι ικανή να διευρύνει τις διαφορές στην ποιότητα των όρων ζωής και εργασίας των πολιτών των κρατών μελών. Επίσης είναι δυνατόν να προκαλέσει διαφορές οικονομικού χαρακτήρα που θα επηρεάσουν αρνητικά τη λειτουργία της κοινής αγοράς.

Η δημιουργία διαφορετικών εθνικών προτύπων είναι δυνατόν να εμποδίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων μεταξύ των κρατών μελών ενώ η άνιση επιβολή των επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις θα δημιουργούσε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Έτσι εξηγείται και το οικονομικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει η κοινή πολιτική περιβάλλοντος ιδίως στο πλαίσιο της υλοποίησης της ενιαίας αγοράς του 1992. Θα πρέπει όμως να εξασφαλιστεί ότι τα κοινωνικά και οικονομικά κέρδη που αναμένονται από τη μεγάλη αγορά δεν θα προκύψουν ούτε θα στηρίζονται από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και γι' αυτό το στόχο αρμόδια είναι η Κοινότητα.

(Γ). Η συνθήκη της Ρώμης που είναι η βάση της Κοινότητας, καθορίζει ότι ο στόχος της είναι η βελτίωση των συνθηκών της ζωής και εργασίας των πολιτών της, καθώς και η εξασφάλιση της αρμονικής ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων,

Η ενιαία Ευρωπαϊκή πράξη που συμπληρώνει τις ευρωπαϊκές Συνθήκες και φέρει την υπογραφή του 1986, πηγαίνει πολύ πιο μακριά. Αφιερώνει ένα πολύ μεγάλο μέρος στην πολιτική περιβάλλοντος, η οποία εμπίπτει άμεσα στις αρμοδιότητες της Κοινότητας.

Β. Τέσσερα ευρωπαϊκά προγράμματα δράσης

από την θεραπεία στην πρόληψη

Τα πρώτα δύο κοινοτικά προγράμματα δράσης στον τομέα του περιβάλλοντος ξεκίνησαν το 1973 και το 1977 και αφορούσαν την αναζήτηση άμεσων απαντήσεων στα σημαντικά προβλήματα που έθετε η μόλυνση. Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα φάνηκε ότι είναι φρονιμότερο να προλαμβάνει κανείς παρά να θεραπεύει.

Έτσι το τρίτο κοινοτικό πρόγραμμα που εγκρίθηκε το 1983 καθόρισε στρατηγική για την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Πράγματι ο πόλεμος ενάντια στην μόλυνση και στην υποβάθμιση των φυσικών πόρων που σπανίζουν κοστίζει λιγότερο, είναι πιο αποτελεσματικός και ευνοεί περισσότερο την υγιή οικονομική ανάπτυξη εάν τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος ληφθούν από την αρχή της διαδικασίας σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων για κάθε οικονομική δραστηριότητα είτε πρόκειται στον τομέα της γεωργίας, της βιομηχανίας, της ενεργείας των μεταφορών ή του τουρισμού. Το κυριότερο βήμα για αυτή την προληπτική προσέγγιση είναι η ευρωπαϊκή οδηγία που εγκρίθηκε το 1985. Η οποία κάνει να εξαρτάται η χορήγηση αδείας για την κατασκευή μεγάλων βιομηχανικών έργων ή έργων υποδομής, από την προηγούμενη μελέτη των επιπτώσεων τους στο περιβάλλον.

Η πρόληψη απαιτεί επίσης την αναθεώρηση του σχεδιασμού πολλών βιομηχανικών διαδικασιών και γι' αυτό το λόγο η επιτροπή δημιούργησε το πρόγραμμα ACE, που μεταξύ των άλλων στοχεύει στην προώθηση της ανάπτυξης και χρήσης καθαρών τεχνολογιών και της ανακύκλωσης των υλικών.

Επιβεβαιώνοντας την προληπτική αυτή στρατηγική, το τέταρτο πρόγραμμα που βρίσκεται σε εξέλιξη σήμερα (1987-1992) πηγαίνει ακόμα παραπέρα θέτοντας την προστασία του περιβάλλοντος ουσιαστικό στοιχείο κάθε οικονομικοκοινωνικής πολιτικής.

Η νέα αυτή προσέγγιση συνεπάγεται:

1. Τη συστηματική ενσωμάτωση της πολιτικής περιβάλλοντος στις άλλες κοινοτικές πολιτικές λόγω χάρη στην πολιτική για βιομηχανία, τις μεταφορές, τον τουρισμό, την ενέργεια ή την συνεργασία στην ανάπτυξη.

Η ευρωπαϊκή επιτροπή άρχισε την εφαρμογή εσωτερικής διαδικασίας, στηριζόμενη στην αρχή της μελέτης των επιπτώσεων στο περιβάλλον, που θα πρέπει να της επιτρέψει να εξασφαλίσει το συμβιβασμό των ενεργειών που χρηματοδοτούνται από το περιφερειακό ή το γεωργικό ταμείο και των απαιτήσεων προστασίας του περιβάλλοντος.

Η θέληση για επίτευξη του συμβιβασμού και ενσωμάτωσης της πολιτικής περιβάλλοντος στις άλλες πολιτικές ήταν μια από τις βασικές παραμέτρους του προσανατολισμού της γεωργικής πολιτικής και της πολιτικής μεταφορών της Κοινότητας.

Η στάση αυτή επιβάλλεται επίσης από την ανάπτυξη των συναλλαγών και της οικονομίας γενικότερα, που προκύπτει από την ολοκλήρωση της μεγάλης αγοράς το 1992. Εξαιτίας αυτού η επιτροπή ανέθεσε σε ομάδα εθνικών ειδικών να εκτιμήσουν την αποτελεσματικότητα των οικονομικών και φορολογικών κινήτρων (π.χ.: φόροι στα προϊόντα πετρελαίου) την επιβολή την οποία ζήτησαν οι ειδικοί σε θέματα οικονομίας περιβάλλοντος. Θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι η πολιτική ενσωμάτωσης και πρόληψης απαιτεί γνώση τού ευρωπαϊκού οικοσυστήματος γι' αυτό και η επιτροπή πρότινε την ίδρυση :

Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος.

Ο οργανισμός αυτός θα είναι κοινοτικός, θα διακατέχεται από πλήρη αυτονομία και θα είναι ανοικτός στις τρίτες Ευρωπαϊκές χώρες, με κύριο σκοπό τη συλλογή και διανομή επιστημονικών και τεχνικών πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την εφαρ-

μογή αποτελεσματικής πολιτικής . Τέλος θα διαχειρίζεται μια βάση δεδομένων που θα αφορά το περιβάλλον στο πλαίσιο του προγράμματος **CORINE** .

2. Τον καθορισμό πιο αυστηρών προτύπων για το περιβάλλον στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της μεγάλης ευρωπαϊκής αγοράς .

Εδώ δίνουμε ιδιαίτερη βάση διότι έχει σημασία τόσο από οικολογική όσο και από οικονομική πλευρά .

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία, για να είναι ανταγωνιστική, σε παγκόσμιο επίπεδο θα πρέπει να προσαρμοστεί στην ζήτηση όλο και αυστηρότερων προτύπων και καθαρότερων προϊόντων αυτό συνεπάγεται πρόσθετες επενδύσεις που έχουν θετικές επιπτώσεις στην απασχόληση και στην οικονομία γενικότερα.

Απόδειξη της πολιτικής αυτής αποτελούν τα αυστηρότερα ευρωπαϊκά πρότυπα για τα καυσαέρια των οχημάτων.

3. Την ανάπτυξη των επενδύσεων για την βελτίωση του περιβάλλοντος . Πάνω σ' αυτό η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (Ε.Τ.Ε.) χορηγεί δάνεια για την δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας των αποβλήτων, την κατασκευή σταθμών καθαρισμού, την υλοποίηση σχεδίων βελτίωσης της ποιότητας του νερού και μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της ηχορύπανση, κτλ.

Η χρηματοδότηση της Ε.Τ.Ε. δε σταματάει εδώ, επεκτείνεται και σε άλλους τομείς όπως : στην τεχνολογία αιχμής, στην περιφερειακή ανάπτυξη, στην ενέργεια, που συχνά έχουν θετικές επιπτώσεις για το περιβάλλον. Επίσης η Ε.Τ.Ε. σε συνεργασία με τη Διεθνή Τράπεζα συμμετέχει στη χρηματοδότηση σχεδίων προστασίας του περιβάλλοντος στις χώρες της Μεσογείου. Ακόμα το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης χορηγεί ενισχύσεις για τον ίδιο στόχο, οι οποίοι αυξάνονται με το πρόγραμμα : **ENVIREG** που είναι μόνο γι' αυτό το σκοπό. Επιπλέον το πρόγραμμα **ACE** επιτρέπει στην επιτροπή από το 1984 να ενισχύει

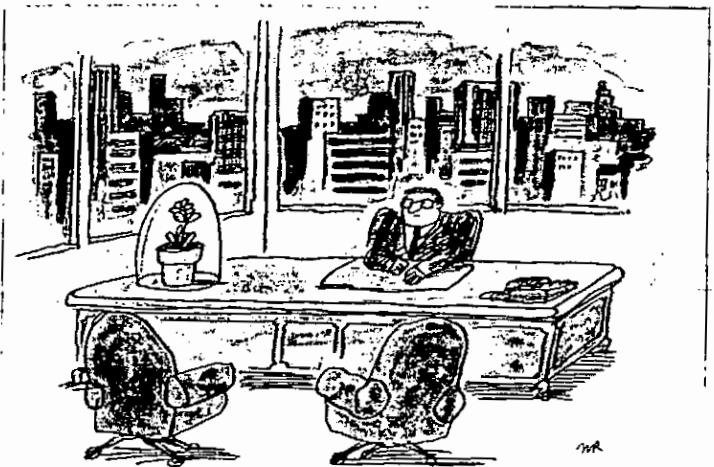
τις κοινοτικές δράσεις στον τομέα του περιβάλλοντος που αφορούν την ανάπτυξη καθαρής τεχνολογίας , την αξιοποίηση των απορριμάτων ή τη διατήρηση σημαντικών βιοτόπων.

Η προστασία του περιβάλλοντος στη Μεσόγειο είναι ο στόχος του προγράμματος **MEDSPA** εμβανθύνοντας η επιτροπή εξετάζει τη δυνατότητα δημιουργίας ευρωπαϊκού ταμείου περιβάλλοντος που θα της επιτρέπει να διευρύνει τις της χρηματοδοτικές παρεμβάσεις της. Έχει ήδη επιτραπεί (από την επιτροπή)στις εθνικές αρχές να χορηγούν ενισχύσεις στις επενδύσεις που κάνουν οι επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση της μόλυνσης.

Βέβαια ισχύει η βασική κοινοτική αρχή σύμφωνα με την οποία όποιος μολύνει , πληρώνει με άλλα λόγια η χρηματοδότηση για τη βελτίωση του περιβάλλοντος θα πρέπει να επιβαρύνει κατ' αρχήν αυτούς που προκαλούν την υποβάθμισή του.

4. Καλύτερη πληροφόρηση σε όλα τα επίπεδα όπου αναμένεται να εγκριθεί στο συμβούλιο υπουργών,η οποία αποβλέπει στη βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών στην πληροφόρηση που έχουν στην κατοχή τους οι αρχές,οι αρμόδιες για το περιβάλλον και αφετέρου στην παρακίνηση των αρχών αυτών για την ευρύτερη διάδοση της εν λόγω πληροφόρησης .

Οι πολίτες θα μπορούν έτσι να γνωρίζουν καλύτερα τα δικαιώματά τους και να προστατεύουν τα συμφέροντά τους . Έτσι θα μπόρουν ακόμα να συνειδητοποιήσουν καλύτερα το πόσο σπουδαία και αναγκαία είναι τα μέτρα για την προστασία και τη βελτί-

ωση του περιβάλλοντος που παίρνουν οι δημόσιες αρχές. Προς την ίδια κατεύθυνση η επιτροπή συνεχίζει τις δράσεις που ξε-

κίνησαν με την ευκαιρία του ευρωπαϊκού έτους περιβάλλοντος (1987) , όπως το ευρωπαϊκό βραβείο για καλύτερο περιβάλλον , με προορισμό τη βιομηχανία, τη δράση με τίτλο '1000κοινοότητες' που παρακινεί τις ενώσεις και την τοπική αυτοδιοίκηση να υλοποιήσουν σχέδιο βελτίωσης του περιβάλλοντος, την εκστρατεία >> Μπλε σημαία της Ευρώπης>> που βραβεύει τις πιο καθαρές αιτές και λιμάνια της Κοινότητας .

5. Αποτελεσματική εφαρμογή της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Για τη νομοθεσία γίνεται λόγος παρακάτω αναλυτικότερα . Τα κράτη μέλη καθυστερούν συχνά να θέσουν σε εφαρμογή στην επικράτειά τους τα 200 περίπου νομοθετικά κείμενα που έχουν εγκριθεί στο επίπεδο της Κοινότητας. Έτσι η επιτροπή των ευρωπαϊκών υποθέσεων είναι υποχρεωμένη να ξεκινήσει τις ενέργειες παρά-βασης, που οδηγούν τα κράτη μέλη παραβάτες στο ευρωπαϊκό δικαστήριο. Η επιτροπή είναι έτοιμη να εφαρμόσει και άλλους μηχανισμούς που συμβάλλουν στην ορθή εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου ευνοώντας το διάλογο με τις εθνικές υπηρεσίες.

6. Τη χρήση και το συντονισμό μιας μεγάλης ποικιλίας τρόπων προσέγγισης για την πρόληψη και τον έλεγχο της μόλυνσης. Η ποικιλία και η πολυσύνθετη μορφή των προβλημάτων επιβάλλουν μια μεγάλη ποικιλία μεθόδων. Έτσι μπορούμε να διακρίνουμε προσεγγίσεις που δίνουν όλη την προσοχή τους στην πηγή της μόλυνσης, στην ουσία που μολύνει, καθώς στα μέτρα που θα αποτελέσουν πρότυπα για διάφορα προϊόντα , οριακές τιμές για τις εκπομπές, ποιοτικούς στόχους για το περιβάλλον , ή οικονομικά κίνητρα, όπως εισφορές ή συστήματα επιστροφών. Όμως η ποικιλία αυτή δε θα πρέπει να μας κάνει να παραμερίσουμε την αναγκαιότητα συντονισμού των τομεακών δράσεων, που είναι απαραίτητος ώστε να αποφευχθεί η **μεταβίβαση** της μόλυνσης που είναι δυνατό τις περισσότερες φορές να προκληθεί από τη εφαρμογή μέτρων με πολύ συγκεκριμένο στόχο.

Η κοινοτική πολιτική περιβάλλοντος συγκεντρώνεται σε δύο

βασικούς άξόνες :

1. Την αντιμετώπιση της μόλυνσης και των οχλήσεων
2. Τη βελτίωση της διαχείρισης του χώρου του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων.

Γ. Πολιτική αντιμετώπιση μόλυνσης και οχλήσεων

α. Πιο καθαρά νερά :

Ευρωπαϊκές οδηγίες οδηγούν την προστασία περιβάλλοντος-υπογείου ή επιφανειακού, γλυκού ή θαλασσίου, διότι το νερό δεν είναι μόνο απαραίτητο στοιχείο για την ανθρώπινη ζωή, αλλά επίσης και για πολλές ανθρώπινες δραστηριότητες όπως η αλιεία η βιομηχανία και η γεωργία. Τα ύδατα παίζουν το σημαντικότερο ρόλο στη φυσική οικολογική ισορροπία, παρέχοντας ένα μεγάλο μέρος του απαραίτητου οξυγόνου για τη ζωή μας. Οι θάλασσες, οι λίμνες και τα ποτάμια παίζουν πρωτεύοντα ρόλο για τις δραστηριότητες αθλητισμού και ανψυχής που είναι απαραίτητες για τους αστικούς πληθυσμούς.

Η ρήψη επικίνδυνων ουσιών που περιβάλλονται στο "μαύρο" ή τον "γκρίζο" κατάλογο προϋποθέτει τη χορήγηση σχετικής αδειας, με παράλληλη ισχύ ποσοτικών ορίων και ποιοτικών στόχων . Στον μαύρο κατάλογο περιέχονται οι ιδιαιτέρως τοξικές επίμονες και βιοσυσσωρευμένες ουσίες ενώ στον γκρίζο κατάλογο περιέχονται ουσίες των οποίων η τοξικότητα και οι βλαβερές ιδιότητες περιέχονται σ'έναν τόπο και εξαρτώνται από τις ιδιότητες του νερού στο οποίο χάνονται .

Ο μαύρος κατάλογος περιέχει πολλές ουσίες, εκ των οποίων ως πιο επικίνδυνες θεωρούνται ο υδράργυρος, το κάδμιο , το εξαχλωροκυκλοεξάνιο (HCH, που χρησιμοποιείται ως εντομοκτόνο)

και τρία επίμονα εντομοκτόνα το αλτρίν, το ντιελντρίν, και το εντρίν γνωστό ως και-τρία ντριν-. Ενώ ο γκρίζος κατάλογος των ρυπαντικών ουσιών περιέχει διάφορα επικίνδυνα μέταλλα και μεταλλοειδή, όπως το αρσενικό, ο μόλυβδος, ο χαλκός, ο άργυρος και το κοβάλτιο, οι μη επίμονα υδρογονάνθρακες και άλλες επικίνδυνες ουσίες. Όμως είτε πρόκειται για ουσίες της πρώτης κατηγορίας είτε της δεύτερης, η οδηγία της 4ης Μαΐου 1976 προβλέπει την παροχή αδείας για οποιαδήποτε έκχυση στα νερά της Κοινότητας, άδεια παρεχόμενη για περιορισμένο χρονικό διάστημα από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους. Θα πρέπει όμως να επισημάνουμε ότι η οδηγία του συμβολίου της 4ης Μαΐου 1976, σχετικά με τη ρύπανση που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας επιδιώκει να αναχαιτίσει την καταστροφή αυτού του περιβάλλοντος απαγορεύοντας ή περιορίζοντας τις εκχύσεις τοξικών ουσιών ΕΕ·L129 της 18-05-1976.

Ειδικά κείμενα προβλέπουν τον έλεγχο και τη βαθμιαία μείωση των αποβλήτων που προέρχονται από τη βιομηχανίου διοξειδίου του τιτανίου, η οποία δημιουργεί τη γνωστή **κόκκινη λάσπη**. Η Κοινότητα ετοιμάζεται να λάβει μέτρα για την προστασία του γλυκού νερού, των αιτών και των θαλασσών από την μόλυνση που προκαλούν τα νιτρικά άλατα τα προερχόμενα από τα γεωργικά και αστικά απόβλητα, καθώς επίσης και να εγκρίνει διατάξεις σχετικά με την επεξεργασία των αστικών υδάτινων αποβλήτων, τη ρήψη αποβλήτων στην θάλασσα και τα ειδικά στην θάλασσα και τα ειδικά απόβλητα που προέρχονται από ορισμένες βιομηχανικές δραστηριότητες. Εξετάζονται επίσης μέτρα για τη βελτίωση των επιφανειακών υδάτων στην Κοινότητα.

Στις νομοθετικές αυτές διατάξεις προστίθενται και η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα αποτελέσματα μετρήσεων της μόλυνσης των γλυκών υδάτων καθώς και σχετικά με τον έλεγχο και τη μείωση της μόλυνσης που προκαλεί η ρήψη υδρογονανθράκων και άλλων επικίνδυνων ουσιών στη θάλασσα. Με την εφαρμογή των παραπάνω μέτρων, η κοινότητα προσπαθεί επίσης να ενισχύσει την πρόληψη στις πιο ευαίσθητες ζώνες, που συχνά καλύπτονται από διεθνές συμβάσεις στις οποίες συμμετέχει: Ήννος, Βόρειος Ατλαντικός και Βόρεια θάλασσα, Μεσόγειος.

Η εκπόνηση των κοινοτικών προδιαγραφών απαιτεί μια μακρά και περίπλοκη διαδικασία. Η επιτροπή πρέπει να προτείνει για κάθε ουσία των δύο πινάκων, τα ανώτατα όρια που δεν πρέπει να ξεπερνιόνται σε ένα περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψιν την τοξικότητα, την εμμονή και την βιοσυσσωρευτικότητά των, καθώς και τα διαθέσιμα τεχνικά μέσα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Τον Ιούνιο του 1982 η επιτροπή παρουσίασε στο Συμβούλιο έναν κατάλογο 129 ουσιών οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνονται στο μαύρο πίνακα της οδηγίας της 7ης Μαΐου 1976 (ΕΕ C176 της 17.07.1982) βάση αυτής της ανακοίνωσης το συμβούλιο εξέδωσε ένα ψήφισμα για την καταπολέμιση της ρύπανσης των υδάτων (ΕΕ C46 της 17.02.1983) βασικός σκοπός αυτού του ψηφίσματος είναι να επιταχύνει τις εργασίες σε αυτό το πεδίο με την ευεργετική συμμετοχή των κρατών μελών και να εντατικοποιήσει τις έρευνες για πολλές από αυτές τις ουσίες.

Σ'εφαρμογή της οδηγίας του πλαισίου του έτους 1976 το Συμβούλιο θέσπισε οδηγίες σε σχέση με τις οριακές τιμές και τους ποιοτικούς στόχους για τις απορρίψεις υδραργύρου, καδμίου, εξαχλωροκυκλοεξανίου και άλλων ουσιών επικίνδυνων.

Όλοι αυτοί οι κατάλογοι ουσιών και τα μέσα που παίρνονται για τον έλεγχο απορίψεών τους στο υδάτινο περιβάλλον της κοινότητας μοιάζουν σε πρώτη όψη βαρετοί , αλλά στοιχίζουν πολύ ακριβά στις ρυπαίνουσες επιχειρήσεις και είναι πολύ σημαντικοί για τους πολίτες οι οποίοι θα είχαν ήδη στερηθεί το καθαρό νερό αν δεν υπήρχαν.

Όσον αφορά τα υπόγεια ύδατα, η οδηγία της 4ης Μαΐου 1976 απαγόρευε πρόσχαιρα κάθε απόρριψη σε αυτά των ουσιών του μαύρου πίνακα μέχρις ότου υπάρξει κάποια συγκεκριμένη οδηγία περί της προστασίας των υπόγειων υδάτων , η οποία απαγορεύει την κατευθείαν ή έμμεσα απόρριψη ιδιαίτερα επικίνδυνων ουσιών (ΕΕ L20 της 26.01.1980) .

Η αυξανόμενη χρήση σύνθετων χημικών ουσιών από τη βιομηχανία , τη γεωργία και τα νοικοκυριά , εμφανίζει όλο και μεγαλύτερους κινδύνους για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία .

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

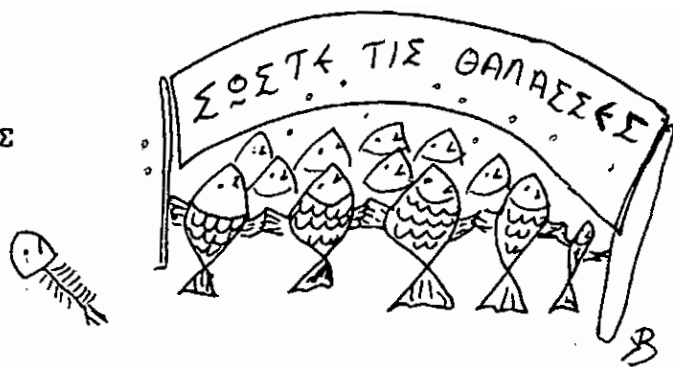
Τα απορρυπαντικά είναι μια μεγάλη αιτία ρύπανσης του υδάτινου οικοσυστήματος της Κοινότητας . Η δημιουργία αφρών στα νερά όπου απορρίπτονται απορρυπαντικά σε μεγάλες ποσότητες περιορίζει την επαφή του νερού με τον αέρα, δυσκολεύει την οξυγόνωση, δυσχαιραίνει την φωτοσύνθεση η οποία είναι απαραίτητη για τη ζωή της ενυδρίας χλωρίδας, επιδρά ανασταλτικά στις μεθόδους καθαρισμού των χρησιμοποιημένων υδάτων και αποτελεί έναν αγωγό μετάδοσης βακτηριδίων και ιών. Για αυτούς τους λόγους καθώς για να προλάβει τεχνικά εμπόδια των συναλλαγών το Συμβούλιο έχει θέσει ήδη το Νοέμβριο του 1973 μια οδηγία για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερόμενων στην παραγωγή και χρήση των απορρυπαντικών.

Ένας βιομηχανικός τομέας ιδιαίτερα επικίνδυνος για το υδάτινο περιβάλλον είναι εκείνος της παραγωγής διοξειδίου του τιτανίου, χρωματιστής ύλης που χρησιμοποιείται για την κατασκευή χρωμάτων, βερνικιών, πλαστικών υλών, μελανιών.

Τα απόβλητα των εργοστασίων που παράγουν διοξείδιο του τιτανίου είναι γνωστά σαν **κόκκινες λάσπες**. Η αλλοίωση του χρώματος και της διαύγειας του νερού την οποία προκαλούν οδηγεί σε μείωση της φωτοσύνθεσης και του φυτοπλαγκτού και σε βαρείες περιπτώσεις στην εξαφάνιση κάθε ζωής στα νερά των ποταμών και της θάλασσας που τα δέχεται. Γι' αυτό το Συμβούλιο θέσπισε στις 20 Φεβρουαρίου 1978, μια οδηγία σχετικά με τα απόβλητα που προέρχονται από τη βιομηχανία διοξειδίου τιτανίου η οποία επιβάλλει στα κράτη μέλη τον έλεγχο της σωστής μεταχείρισης αυτών των αποβλήτων. Μια γενικότερη οδηγία του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1991 περιέχει προδιαγραφές σε θέματα συγκέντρωσης, μεταχείρισης και αποβολής των αστικών λυμάτων και των βιολογικά αλλοιωμένων υδάτων που προέρχονται από ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους καθώς και εξάλειψης των λασπών. Η οδηγία προβλέπει ιδίως ότι, κατά κανόνα, τα λύματα, τα οποία εισέρχονται στα συστήματα περισυλλογής πρέπει πριν αποβληθούν, να υποβληθούν σε ειδική μεταχείριση σύμφωνα με ένα χρονοδιάγραμμα, το οποίο διαφέρει ανάλογα με τις διαστάσεις του πληθυσμού, καθώς επίσης και τον τύπο και την θέση των υδάτων που τα δέχονται.

Επιπλέον των δικών της εργασιών εναντίων της ρύπανσης των υδάτων, η Κοινότητα συμμετέχει στις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας, και ειδικότερα στη συμφωνία της Βέρνης του 1963 σχετικά με τη Διεθνή Επιτροπή για την προστασία του Ρήνου, τη σύμβαση για τη προστασία του Ρήνου από τη χημική ρύπανση και τη σύμβαση των Παρισίων 1974 για την πρόληψη της ρύπανσης της θάλασσας από χερσαίες πηγές.

Ι. Η ΠΑΛΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

Η ρύπανση των θαλασσών είναι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του περιβάλλοντος γιατί έχει συνέπειες σε ουσιώδες βιολογικές και οικολογικές ισορροπίες , λόγω του βαθμού που ήδη έχει πάρει , της διαφοροποίησης των πηγών ρύπανσης και της δυσκολίας ελέγχου του σεβασμού των λαμβανόμενων μέτρων . Οι βασικές πηγές μόλυνσης της θάλασσας είναι οι χερσαίες, δηλαδή η έκχυση αποβλήτων μέσω ποταμών, η απόρριψη αποβλήτων κατευθείαν στη θάλασσα και η συμπτωματική (κατόπιν ατυχημάτων) έκχυση υδρογονανθράκων στη θάλασσα.

Αυτός ο τελευταίος κίνδυνος άρχισε να απασχολεί σοβαρά τη κοινή γνώμη μετά το ναυάγιο του πετρελαιουφόρου **Amoco-Cadiz** το 1977, και τη σοβαρή ρύπανση των ακτών της Βρετανίας που επακολούθησε. Τον Ιούνιο του 1978 , το Συμβούλιο θέσπισε ένα πρόγραμμα δράσης των ευρωπαϊκών κοινοτήτων στα θέματα ελέγχου και μείωσης της ρύπανσης που προέρχεται από την έκχυση υδρογονανθράκων στη θάλασσα .Επρόκειτο κυρίως για την εγκαθίδρυση ενός ηλεκτρονικού δικτύου πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους ρύπανσης από υδρογονάνθρακες και των μέσων αντιμετώπισής των καθώς επίσης και για ένα πρόγραμμα έρευνας των χημικών και τεχνικών μέσων που χρειάζονται γι'αυτή την αντιμετώπιση.

Για να θέσει σε εφαρμογή το πρόγραμμα δράσης του 1978, η επιτροπή εγκαθίδρυσε μια συμβουλευτική επιτροπή στον τομέα του ελέγχου και της μείωσης της ρύπανσης που προξενείται από την έκχυση υδρογονανθράκων στη θάλασσα.

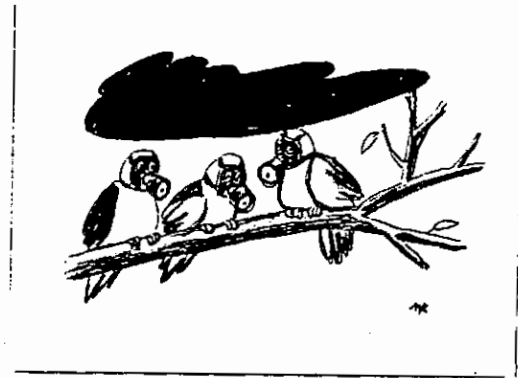
Παράλληλα με αυτά τα διοικητικά μέτρα η κοινότητα έπρεπε να κάνει μια χρηματοοικονομική προσπάθεια για την προστασία των ακτών της. Μέσα από κλωθογυρίσματα, το συμβούλιο θέσπισε στις αρχές του 1990 ορισμένα θετικά μέτρα. Έτσι το Μάρτιο, του 1991 θέσπισε έναν κανονισμό σχετικά με μια κοινοτική δράση για την προστασία του περιβάλλοντος στην περιοχή της Μεσογείου (MEDSPA) .

Περιλαμβάνει κοινοτική χρηματοοικονομική ενίσχυση για ορισμένα σχέδια επίδειξης , ευαισθητοποίησης του κοινού και της τεχνικής βοήθειας για την προστασία του περιβάλλοντος της Μεσογείου . Το Δεκέμβρη του 1991 το Συμβούλιο θέσπισε έναν κανονισμό σχετικά με μια κοινοτική δράση για την προστασία του περιβάλλοντος των παράκτιων ζωνών και υδάτων της θάλασσας της βαλτικής και του βορειοανατολικού τμήματος του Ατλαντικού Ωκεανού (NORSPA). Αμέσως κατόπιν τα προγράμματα MEDSPA και NORSPA συγχωνεύτηκαν με το χρηματοδοτικό μέσον για το περιβάλλον LIVE.

Η πάλη κατά της ρύπανσης στις θάλασσες απαιτεί όχι μόνο κοινοτικές αλλά και διεθνή δράση . Γι 'αυτό η Κοινότητα συμμετέχει η ίδια σε διεθνείς συμβάσεις εναντίον της ρύπανσης της βόρειας θάλασσας και της μεσογείου και ιδιαίτερα : στη συμφωνία της Βόννης για την συνεργασία και την καταπολέμηση της ρύπανσης της βόρειας θάλασσας από τους υδρογονάνθρακες και άλλες επικίνδυνες ουσίες . Στη σύμβαση της Βαρκελώνης για την προστασία της Μεσογείου από την ρύπανση στο πρωτόκολλο για την συνεργασία στην πάλη κατά της θαλάσσιας ρύπανσης της Μεσογείου από τους υδρογονάνθρακες και άλλες επικίνδυνες ουσίες . Στο πρωτόκολλο για την προστασία της Μεσογείου από την ρύπανση από χερσαίες πηγές . Η επιτροπή επιδιώκει να θέσει σε εφαρμογή τη σύσταση των συμβαλλομένων μέτρων της σύμβασης

της Βαρκελώνης σχετικά με τη δημιουργία επιπλέον σταθμών, οι οποίοι να μπορούν να δέχονται και να μεταχειρίζονται κατάλληλα τους υδρογονάνθρακες και άλλα λιπαρά κατάλοιπα στη Μεσόγειο .

ΙΙ. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

Οι βιομηχανικές και οικιακές δραστηριότητες κάνουν μεγάλη χρήση καυσίμων. Αυτές οι καύσεις προκαλούν την εκπομπή στην ατμόσφαιρα SO_2 (Διοξείδιο του θείου) το οποίο οφείλεται στην παρουσία ίχνων θείου μέσα στα καύσιμα, καθώς και σωματιδίων άνθρακα και υδρογονοανθράκων πολύ ρυπαντικών για την ατμόσφαιρα και τοξικών για την ανθρώπινη υγεία .

Η ρύπανση της ατμόσφαιρας εμφανίζεται φυσικά ιδίως στα μεγάλα κέντρα , αστικά και βιομηχανικά. Επηρεάζεται πάρα πολύ από τις μετεωρολογικές συνθήκες, τον αέρα, τις βροχοπτώσεις , τις μεταλλαγές της θερμοκρασίας και την ακτινοβολία του ηλίου και μπορεί η ίδια να επηρεάσει αυτές τις συνθήκες. Μπορεί επίσης να προέρχεται από μακρινές πηγές ρύπανσης λόγω της μεταφοράς των ρυπαντικών στοιχείων σε μεγάλες αποστάσεις υπό την επίδραση του αέρα.

Μερικές από τις πιο εκβιομηχανισμένες περιοχές της κοινότητας βρίσκονται σε συνοριακές ζώνες. Το διοξείδιο του θείου και τα αιωρούμενα σωματίδια μεταφέρονται από μια περιοχή της κοινότητας στην άλλη κατά την κατεύθυνση του αέρα . Έπρεπε λοιπόν τα ευρωπαϊκά κράτη να δράσουν συγχρόνος για να προλάβουν την ατμοσφαιρική ρύπανση και συγχρόνος να προλάβουν τις επιδράσεις στη λειτουργία της κοινής αγοράς λόγω εμποδίων στις συναλλαγές καυσίμων και στον ελεύθερο ανταγωνισμό μεταξύ

επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν αυτά τα καύσιμα. Έπρεπε πάντως να δράσουν προσηκτικά ώστε να αποφύγουν να κλυδωνίσουν την κοινοτική βιομηχανία.

Στις 24 Ιουνίου 1975, το Συμβούλιο πήρε μια απόφαση εγκαθίδρυσης μιας κοινής διαδικασίας αμοιβαίας ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων προερχόμενων από δίκτυα και μεμονομένους σταθμούς μέτρησης της ρύπανσης της ατμόσφαιρας στα κράτη μέλη.

Με αυτή τη διαδικασία άρχισε να δημιουργείται μια βάση στοιχείων για τη συστηματική μελέτη του φαινομένου της διασυνοριακής ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Το 1982 η αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών επεκτάθηκε σε άλλα ρυπαντικά στοιχεία όπως το άζωτο και το μονοξείδιο του άνθρακα.

Το Συμβούλιο θέσπισε στις 15 Ιουλίου του 1980 μια οδηγία σχετικά με τις οριακές τιμές που δεν πρέπει να ξεπερνιούνται και καθοδηγητικές τιμές που πρέπει να χρησιμεύουν ως σημεία αναφοράς για την ποιότητα της ατμόσφαιρας για το διοξείδιο του θείου και τα αιωρούμενα σωματίδια .

Συγχρόνως υιοθέτησε ένα ψήφισμα σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη ανέλαβαν την υποχρέωση να περιορίζουν, να μειώνουν σταδιακά και να προλαμβάνουν τη διαμεθοριακή ρύπανση της ατμόσφαιρας που οφείλεται στο διοξείδιο του θείου και τα αιωρούμενα σωματίδια .

Η οδηγία του Ιουλίου 1980 ήταν ένα μεγάλο βήμα εμπρός για την κοινοτική πολιτική προστασία της ατμόσφαιρας από τη ρύπανση, αλλά ήταν επίσης σημαντική στο διεθνές επίπεδο για την εφαρμογή της σύμβασης της Γενεύης για τη μεθοριακή ρύπανση της ατμόσφαιρας σε μεγάλη απόσταση, η οποία είχε υπογραφεί το Νοέμβριο του 1979 με υποκίνηση της οικονομικής επιτροπής για την Ευρώπη του ΟΗΕ από 33 κράτη μεταξύ των οποίων η κοινό-

τητα και τα κράτη μέλη της. Από το τέλος του 1985 η κοινότητα συμμετέχει ενεργά -ιδίως με τη διαχείριση του σταθμού μέτρησης στις εγκαταστάσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών της ISPRA στο πρόγραμμα συνεχούς επίβλεψης της μεταφοράς σε μεγάλης αποστάσεις των ατμοσφαιρικών ρυπών στην Ευρώπη .

Για να επιτευχθούν και να διατηρηθούν οι ποιοτικοί στόχοι για την ατμόσφαιρα, χρειάζεται βέβαια ολόκληρη πανοπλία μέτρων για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του θείου και άλλων ρυπαντικών ουσιών . Μια οδηγία του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 1975 , περιορίζει την περιεκτικότητα σε θείο ορισμένων υγρών καυσίμων .

Οι αρχικές τιμές οι οποίες ορίστηκαν με αυτές τις διατάξεις έγιναν πιο αυστηρές το 1987. Κοινοτικές οδηγίες υπάρχουν επίσης για τον περιορισμό των εκπομπών θείου και άλλων ρύπων από βιομηχανικές εγκαταστάσεις και από μεγάλες εγκαταστάσεις καύσης . Άλλες οδηγίες αφορούν τις προδιαγραφές ποιότητας του αέρα και το διοξείδιο του αζώτου και για τη μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος από τον αμίαντο .

Άλλη πηγή ρύπανσης της ατμόσφαιρας την οποία καταπολεμά η κοινότητα είναι τα αέρια που προέρχονται από τους κινητήρες οχημάτων . Το μονοξείδιο του άνθρακα που προέρχεται από την ατελή καύση οργανικών ουσιών που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα ήταν ο πρώτος στόχος των επιβλαβών επιδράσεων του στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον . Μια οδηγία του Συμβουλίου της 20ης Μαρτίου 1970, επέβαλε στα κράτη μέλη να πάρουν μέτρα κατά της μόλυνσης του αέρα από τα αέρια που προέρχονται από κινητήρες με επιβαλλόμενη ανάφλεξη με τους οποίους είναι εφοδιασμένα τα οχήματα με κινητήρα . Οι τεχνικοί έλεγχοι των οχημάτων, τους οποίους επέβαλε αυτή η οδηγία , συνέλλαβαν σε σημαντική μείωση των εκπομπών μονοξειδίου του άνθρακα και

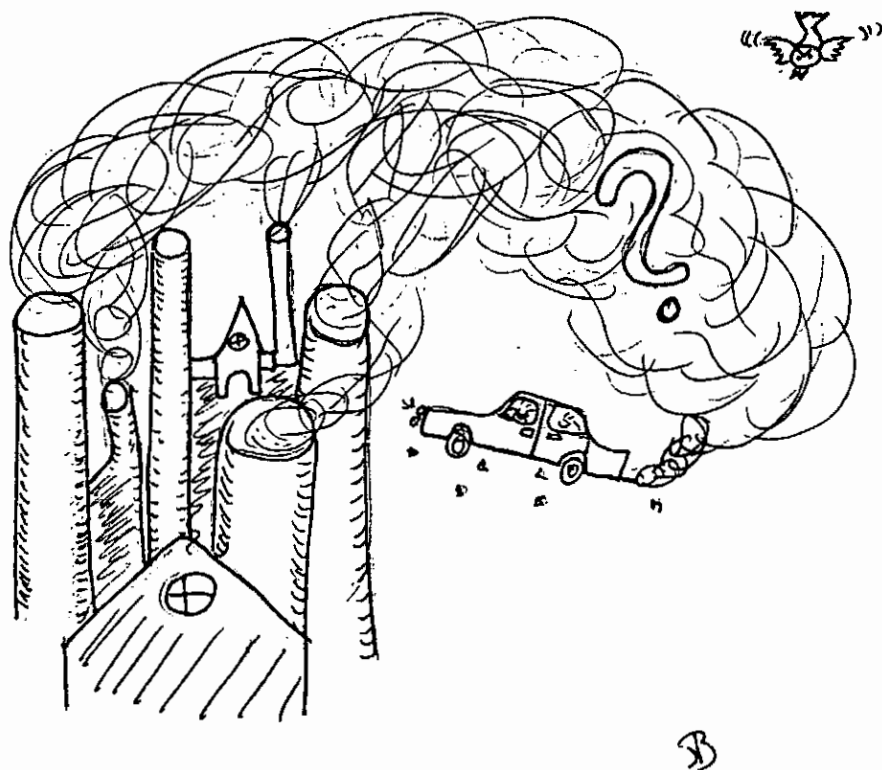
των μη καμένων υδρογονανθράκων από κάθε όχημα. Αυτό το καλό αποτέλεσμα όμως εξουδετέρωνε κατά μεγάλο μέρος από τη συνεχή αύξηση των οχημάτων που κυκλοφορούν μέσα στην κοινότητα. Γι' αυτό η οδηγία του 1970 προσαρμόστηκε πολλές φορές στην τεχνική πρόοδο για να μειώνονται ολοένα και περισσότερα τα ανεκτά επίπεδα εκπομπών μονοξειδίου του άνθρακα. Μια οδηγία του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 1989 , στοχεύει να μειώσει το ήμισυ τη μόλυνση της ατμόσφαιρας που προέρχεται από αυτοκίνητα κυλινδρισμού μικρότερο του 1,4 λίτρου.

Βλέποντας πιο μακριά το Συμβούλιο διατύπωσε στις 13 Δεκεμβρίου 1991 , τις βασικές γραμμές μιας κοινοτικής στρατηγικής για τον περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και για την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας . Η στρατηγική στοχεύει να σταθεροποιήσει το 2000 τις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα μέσα στην κοινότητα στο επίπεδο του 1990. Θα βασίζεται σε διοικητικά και τομεακά μέτρα , σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης και σε φορολογικά μέτρα περιλαμβάνοντας πιθανόν έναν φόρο επί του CO₂/ενέργεια.

Ένα άλλο στοιχείο μεγάλης ατμοσφαιρικής ρύπανσης είναι ο μόλυβδος . Ένα μεγάλο μέρος της ολικής ποσότητας αυτού του στοιχείου που βρίσκεται στην ατμόσφαιρα προέρχεται από τα βενζινοκίνητα οχήματα. Μια οδηγία του συμβουλίου της 3ης Δεκεμβρίου 1982, επιβάλλει μιαν οριακή τιμή για τον μόλυβδο που περιέχεται στην ατμόσφαιρα και προέρχεται από τα βενζινοκίνητα οχήματα . Μια οδηγία του Συμβουλίου της 3ης Δεκεμβρίου 1982 , επιβάλλει μιαν οριακή τιμή για τον μόλυβδο που περιέχεται στην ατμόσφαιρα . Για να επιτευχθεί αυτή η τιμή έπρεπε να ληφθούν δαπανηρά μέτρα από την αυτοκινητοβιομηχανία των κρατών μελών. Για να αποφευχθούν τα εμπόδια των συναλλαγών και η αναστάτωση των συνθηκών του συναγωνισμού έπρεπε να γίνει

μια σταδιακή προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με την περιεκτικότητα της βενζίνης σε μόλυβδο , που να επιτρέπει στην ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία καθώς και στη βιομηχανία παραγωγής και διανομής της βενζίνης να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες. Αυτό επιδίωκε η οδηγία του Συμβουλίου της 20ης Μαρτίου 1985.

Ως προς τις εκπομπές των αερίων ρύπων από τους πετρελαιοκινητήρες των οχημάτων, μια οδηγία του 1988 , τροποποιήσα το 1991, προβλέπει τη μείωση σε δύο στάδια των οριακών τιμών των εκπομπών των οχημάτων επαγγελματικής χρήσης τριών αέριων ρύπων (μονοξείδιο του άνθρακα, υδρογονάνθρακα και διοξείδιο του αζώτου) καθώς και τον έλεγχο της εκπομπής σωματιδίων από τα αυτοκίνητα.

ΙΙΙ. ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Μεγάλη ρύπανση των υδάτων , της ατμόσφαιρας και των εδάφων προκαλείται από τα χημικά προϊόντα που απρρίπτονται ως υπο-προϊόντα και από τα βιομηχανικά απόβλητα . Η Κοινότητα επεδίωξε στην αρχή να ελέγξει τις ρυπαντικές ουσίες, οι οποίες αναφέρονται στους καταλόγους που είναι προσαρτημένοι στις οδηγίες σχετικά με την ποιότητα των υδάτων και της ατμόσφαιρας. Σύντομα διαπιστώθηκε, όμως ότι μεταξύ των χιλιάδων χημικών ουσιών, οι οποίες κυκλοφορούσαν στην αγορά της κοινότητας, ένας μικρός αριθμός μόνον είχε γίνει αντικείμενο δοκιμών για την επίδειξη των ενδεχομένων κινδύνων τους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον .

Η οδηγία του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1976, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικίνδυνων ουσιών , δεν προέβλεπε μια διαδικασία πρόληψης των εξ αυτών κινδύνων πριν από την κυκλοφορία τους στην αγορά .Αλλά αυτή η οδηγία τροποποιήθηκε πολλές φορές για να προσαρμοστεί στην τεχνική πρόοδο. Η έκτη τροποποίηση αυτής της οδηγίας , που έγινε της 18 Σεπτεμβρίου 1979, προέβλεψε μια διαδικασία πρόληψης.Κάθε κράτος ανέλαβε την υποχρέωση να ενεργεί ως εκπρόσωπος των εταιριών του, της Κοινότητας, όταν επιτρέπει την εισαγωγή ενός νέου χημικού προϊόντος στην κοινή αγορά .

Για να γίνει αυτό , ο παραγωγός ή ο εισαγωγέας πρέπει να παρέχει ένα βασικό φάκελο στο κράτος, η αγορά του οποίου είναι η πρώτη στην οποία εισάγεται ένα προϊόν. Ο φάκελος αυτός συντίθεται από ένα σύνολο πληροφορειών σχετικών με τις φυσικο-

χημικές ιδιότητες του νέου προϊόντος, τα ενδεχόμενα αποτελέσματα του επί της υγείας και του περιβάλλοντος τις χρήσεις για τις οποίες προορίζεται, τις ποσότητες που πρόκειται να παραχθούν ή να εισαχθούν, την προβλεπόμενη ταξινόμηση και συσκευασία, καθώς και τη γενική εκτίμηση των εξ αυτού κινδύνων. Αυτές οι πληροφορίες μεταδίδονται στην Επιτροπή και δι' αυτής σε όλα τα κράτη μέλη.

Βάση πληροφορειών τις οποίες είχε λάβει έτσι η Επιτροπή κατέστρωσε το 1986 έναν κατάλογο (EINECS), ο οποίος περιλαμβάνει 130.000 χημικές ουσίες. Στην τεράστια πλειοψηφία τους αυτές οι ουσίες δεν είναι επικίνδυνες. Η δεκάτη προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο της οδηγίας της 27ης Ιουνίου 1976 ορίζει την επισήμανση με ετικέτες 35 επικίνδυνων ουσιών, μεταξύ των οποίων υπάρχουν 24 καρκινογόνες. Ο κατάλογος των επισημασμένων από την Κοινότητα καρκινογόνων ουσιών περιλαμβάνει συνολικά 80 ουσίες.

Η εισαγωγή στην αγορά της κοινότητας και η χρήση από τα κράτη μέλη ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων περιορίζονται με οδηγία του Συμβουλίου της 27ης Ιουλίου 1976 η οποία έχει προσαρμοστεί πολλές φορές στην τεχνική πρόοδο. Οι κοινοτικές εισαγωγές και εξαγωγές ορισμένων επικίνδυνων χημικών προϊόντων ρυθμίζονται με κανονισμό του Συμβουλίου της 16ης Ιουνίου 1988. Αυτός προβλέπει, μεταξύ άλλων, ένα σύστημα κοινοποίησης για την εξαγωγή σε τρίτες χώρες χημικών ουσιών οι οποίες απαγορεύονται ή ρυθμίζονται αυστηρά στο κοινοτικό επίπεδο.

Στις 12 Δεκεμβρίου 1991 , το Συμβούλιο θέσπισε ένα κανονισμό σχετικά με την απονομή ενός κοινοτικού οικολογικού σήματος, το οποίο στοχεύει να πληροφορεί καλύτερα τους καταναλωτές ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις προϊόντων άλλων από τα είδη διατροφής , τα ποτά και τα φαρμακευτικά προϊόντα .

Ένας αρμόδιος οργανισμός, ο οποίος ορίζεται από το κράτος μέλος στο οποίο το προϊόν κατασκευάζεται , διατίθεται για πρώτη φορά στην αγορά ή εισάγεται αποφασίζει την απονομή του οικολογικού σήματος. Για να το κάνει αυτό εξετάζει τις οικολογικές ιδιότητες του προϊόντος βάσει των γενικών αρχών που περιέχονται στον κανονισμό και των ειδικών κριτηρίων που ορίζονται από την επιτροπή επικερόμενη από εκπροσώπους των κρατών μελών .

Ο χαρακτηρισμός μιας ουσίας , ως επικίνδυνης ή αβλαβούς απαιτεί καλές δοκιμές σε εργαστήριο. Γι' αυτό μια οδηγία του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 1986 αφορά την προσέγγιση νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της ορθής εργαστηριακής πρακτικής και τον έλεγχο της εφαρμογής τους κατά τις δοκιμές των χημικών ουσιών. Η επιθεώρηση και ο έλεγχος των ορθών εργαστηριακών πρακτικών ρυθμίζονται και αυτά με οδηγία του Συμβουλίου της 9ης Ιουνίου 1988.

Όλες αυτές οι διατάξεις δεν μπορούν να προλάβουν σοβαρά βιομηχανικά ατυχήματα με καταστροφικά αποτελέσματα για το περιβάλλον όπως εκείνα του SEVESO στην Ιταλία το 1981 και του BHOVAL στις Ινδίες το 1984. Γι' αυτό το Συμβούλιο θέσπισε στις 24 Ιουνίου του 1982, μια οδηγία για τον κίνδυνο ατυχημάτων μεγάλης έκτασης των οποίων περιλαμβάνουν ορισμένες βιομηχανικές δραστηριότητες. Αυτή επιβάλλει την πληροφόρηση της κοινής γνώμης και τις διαβουλεύσεις με τις αρχές των γειτονικών κρα-

τών μελών , για την οργάνωση μηχανισμών άμεσης επέμβασης και για την εκπόνησης μέτρων τα οποία πρέπει να παίρνονται μετά από σοβαρό ατύχημα. Το 1988 το πεδίο εφαρμογής αυτής της οδηγίας επεκτάθηκε στην αποθήκευση επικίνδυνων ουσιών. Το 1989, η Επιτροπή ίδρυσε στην ISPRA ένα κέντρο πληροφοριών για τους βιομηχανικούς κινδύνους, το οποίο συλλέγει και εξετάζει τους τεχνικούς κανόνες και τις κατευθυντήριες γραμμές που υπάρχουν σε αυτό το πεδίο.

Με την ανάπτυξη της εκβιομηχάνισης και της αστικοποίησης ο θόρυβος αυξήθηκε πολύ, ιδίως με τη χρησιμοποίηση όλο και πιο θορυβωδών μηχανημάτων στις οδικές και αεροπορικές μεταφορές. Ο θόρυβος έχει γίνει αντικείμενο μελετών, οι οποίες έχουν καταδείξει ότι, ανάλογα με την ένταση και τη φύση του, έχει για τον άνθρωπο ορισμένες επιπτώσεις που αρχίζουν από την απλή ενόχληση και καταλήγουν σε ψυχικές ή ακόμη και σε παθολογικές βλάβες.

Χρειάζονται δράση σε κοινοτικό επίπεδο γιατί τα μέτρα που παίρνονται σε παγκόσμιο επίπεδο για τη μείωση των ηχητικών οχλήσεων μπορούσαν να δημιουργήσουν τεχνικά εμπόδια στις συναλλαγές των προϊόντων που υποβάλλονται σε προδιαγραφές εναντίον του θορύβου και στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ θορυβωδών εγκαταστάσεων, στις οποίες θα επιβάλλονταν διαφορετικές δαπάνες επένδυσης και λειτουργίας. Παρόλο που εμπνέονταν από εμπορικές και οικονομικές απαιτήσεις, η εναρμόνιση των νομοθεσιών σε αυτό το επίπεδο έπρεπε βέβαια να αποτελέσει και ένα μέσο καταπολέμησης θορύβου μέσα στην Κοινότητα.

Η οδηγία του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1970, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών που αναφέρονται στο αποδεικτό ηχητικό επίπεδο και στη διάταξη εξάτμισης οχημάτων με κινητήρα, ένα από τα πρώτα κοινοτικά μέτρα με πειραλλοντικές επιδράσεις ορίζει τα ανεκτά ηχητικά επίπεδα για τις διάφορες κατηγορίες οχημάτων με κινητήρα προορισμένων για την οδική κυκλοφορία και εχόντων τουλάχιστων τέσσερις τροχούς. Προσαρμόστηκε πολλές φορές στην τεχνολογική πρόοδο. Μια οδηγία του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1978 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των αναφερομένων στο αποδεικτό ηχητικό επίπεδο και

στη διάταξη εξάτμισης των μοτοσυκλετών επιδιώκει να περιορίσει την ένταση του θορύβου που προκαλούν αυτά τα ιδιαίτερα θορυβώδη οχήματα, χωρίς διατάραξη των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών,

Μια σημαντική πηγή θορύβου είναι αυτή των αεροπλάνων, των οποίων ο αριθμός αυξάνεται κάθε χρόνο. Και σ' αυτόν τον τομέα έπρεπε να περιοριστούν οι ακουστικές οχλήσεις, αλλά χωρίς να δημιουργηθούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των αεροπορικών εταιριών.

Μια οδηγία του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 1979 επιδιώκει να περιορίσει τον θόρυβο που προκαλείται από τα υποηχητικά αεροπλάνα. Άλλες οδηγίες ρυθμίζουν τον θόρυβο που προκαλείται από τα υποηχητικά αεριωθούμενα πολιτικά αεροπλάνα και προβλέπουν τη σταδιακή απόσυρση των θορυβωδέστερων αεροπλάνων.

Μια άλλη πηγή σοβαρών ηχητικών οχλήσεων είναι αυτή που προέρχεται από τα διάφορα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται στον τομέα των οικοδομών. Και εδώ επίσης η Κοινότητα όφειλε να επέμβει για να αποφύγει τα τεχνικά εμπόδια στις συναλλαγές. Έτσι με μια σειρά οδηγιών το Συμβούλιο προσέγγισε τις νομοθεσίες των κρατών μελών σχετικά με το επίπεδο των απθδεκτικών ηχητικών εκπομπών: των μηχανημάτων και υλικών εργοταξίου των μηχανοκίνητων αεροσυμπιεστών, των πυργογεράνων, των ηλεκτροπαραγωγών ζεύγων συγκόλλησης, των φορητών συσκευών θραύσης σκυροδέματος και των αεροσφυγών των υδραυλικών πτυών, των πτυών με καλώδια, των προωθητών γαιών, των φορτωτών και των φορτωτών εκσκαφών.

Η Κοινότητα επιδιώκει, τέλος, να μειώσει τις ηχητικές οχλήσεις στο εξωτερικό και στο εσωτερικό των οικιών. Μια οδηγία ρυθμίζει την επιτρεπτή στάθμη ακουστικής ισχύος των χορτοκοπτικών μηχανών και μια άλλη τον θόρυβο που εκπέμπουν οι οικιακές συσκευές.

Το κοινοτικό πρόγραμμα στο πεδίο του περιβάλλοντος δεν περιορίζεται στην καταπολέμηση των μολύνσεων και των οχλήσεων, αλλ'επιδιώκει επίσης να συνεισφέρει ενεργά στη βελτίωση του περιβάλλοντος και της ποιότητας της ζωής με την ορθολογική διαχείριση του χώρου και των φυσικών πόρων. Οι δράσεις που προβλέπονται στο δεύτερο μέρος του προγράμματος για το περιβάλλον συγκεντρώνονται υπό τους τίτλους της προστασίας της πανίδας και της χλωρίδας της Ευρώπης και της διαχείρισης των αποβλήτων της Κοινότητας.

Βάσει ενός κανονισμού του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 1987 σχετικά με τις κοινοτικές δράσεις για το περιβάλλον, η Επιτροπή μπορεί να χρηματοδοτήσει δράσεις όπως είναι η διατήρηση των βιότοπων που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την Κοινότητα τα σχέδια για την διατήρηση ειδών που απειλούνται με αφανισμό οι τεχνικές ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης των αποβλήτων και η εντόπιση και αποκατάσταση τόπων μολυσμένων από επικίνδυνα απόβλητα και ουσίες.

Ακολουθώντας πάντως την αρχή του ότι η πρόληψη είναι προτιμότερη της θεραπείας, το Συμβούλιο θέσπισε στις 27 Ιουνίου 1985 μίαν οδηγία για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους. Ο προαγωγός ενός σχεδίου βιομηχανικού, γεωργικού έργου υποδομής οφείλει να παρέχει λεπτομερή ένδειξη των ενδεχομένων επιπτώσεων του ως προς την ατμόσφαιρα, το νερό, το έδαφος, τον θόρυβο, τα άγρια ζώα και τις κατοικίες τους κτλ. Η απόφαση της δημόσιας αρχής η οποία δίνει άδεια στο σχέδιο πρέπει να αντιπαραθέτει τα οικονομικά, κοινωνικά και άλλα οφέλη

του σχεδίου με τις επιπτώσεις του για το περιβάλλον.

Στις 19 Δεκεμβρίου 1991 , το Συμβούλιο θέσπισε έναν κανονισμό σχετικά με κοινοτικές δράσεις για την προστασία της φύσης (ACNAT) , που αφορά ιδίως τη διατήρηση ή αποκατάσταση βιοτόπων ιδιαίτερης σημασίας για την Κοινότητα. Αυτές οι δράσεις συγχωρέθηκαν όμως με εκείνες των προγραμμάτων MEDSPA ΚΑΙ NORSPA στο χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον LIFE.

VI. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΙΔΑΣ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΛΩΡΙΔΑΣ

Τα είδη της άγριας πανίδας και χλωρίδας αποτελούν κοινό περιουσιακό στοιχείο της Κοινότητας. Εκτός του ότι είναι ένα μη ανανεώσιμο γενετικό κεφάλαιο, συμμετέχουν σε πλήθος φυσικές λειτουργίες που εξασφαλίζουν γενικές οικονομικές ισοροπίες όπως είναι ο έλεγχος της ανάπτυξης ανεπιθύμητων οργανισμών, η προστασία των εδαφών από τη διάβρωση και η ρύθμιση των υδάτινων οικοσυστημάτων. Το γενετικό κεφάλαιο που αντιπροσωπεύει το σύνολο των υπάρχοντων ζωικών και φυτικών ειδών αποτελεί έναν πόρο με ενδιαφέρον οικονομικό, επιστημονικό και κοινωνικό, πόρο με ανεκτίμητη αξία για το μέλλον της ανθρωπότητας. Όμως η εκβιομηχάνηση, η αστικοποίηση και η μόλυνση απειλούν με εξαφάνιση έναν αύξοντα αριθμό άγριων ειδών και θίγουν τις φυσικές ισοροπίες που προέρχονται από μίαν εξέλιξη πολλών εκατομμυρίων ετών.

Για την προστασία της πανίδας και της χλωρίδας η κοινότητα βασίζεται στις εργασίες διεθνών οργανισμών, ιδίως του Συμβουλίου της Ευρώπης, οι οποίες αποβλέπουν στην προστασία της άγριας ζωής και στη διατήρηση των χαρακτηριστικών βιοτόπων και ιδίως υγρών, απαραίτητων γι' αυτή τη ζωή. Πολύ σημαντική απ' αυτήν την άποψη είναι η διεθνής σύμβαση σχετικά με τις υγρές ζώνες διεθνούς σημασίας και ιδίως τις ζώνες που χρησιμεύουν ως κατοικία και σταθμός στα αποδημητικά πτηνά, η οποία υιοθετήθηκε, στις 2 Φεβρουαρίου του 1971, από τη διεθνή συνδιάσκεψη του RAMSAR ως πρώτο βήμα για την προστασία των ευρωπαϊκών υγρών ζώνων.

Το δεύτερο βήμα έγινε δεκαπέντε χρόνια αργότερα με μια οδηγία του Συμβουλίου της 18ης Μαΐου 1992 σχετικά με τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Προβλέπει τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου ειδικών ζωνών διατήρησης.

Το δίκτυο ονομάζεται >>NATURA 2000>> και αποτελείται από διάφορα είδη οικοτόπων ή από οικοτόπους που στεγάζουν είδη ιδιαίτερου κοινοτικού ενδιαφέροντος. Τα κράτη μέλη οφείλουν να παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα για να αποφύγουν τις βλάβες σε αυτούς τους οικοτόπους και τις διαταρράξεις του περιβάλλοντων ειδών για τα οποία έχουν ορισθεί οι ζώνες.

Ένα σημαντικό μέσο για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με αφανισμό είναι ο περιορισμός και ο αυστηρός έλεγχος του διεθνούς εμπορίου φυτών και ζώων που ανήκουν σε αυτά τα είδη καθώς επίσης και των προϊόντων που κατασκευάζονται από αυτά. Στις 3 Δεκεμβρίου 1982 το Συμβούλιο θέσπισε έναν κανονισμό για την εφαρμογή στην κοινότητα της σύμβασης της Ουάσιγκτον για το διεθνές εμπόριο των ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση (CITES). Αυτή σύμβαση επιδιώκει να προστατεύει 2000 είδη με έναν αυστηρό έλεγχο του διεθνούς εμπορίου. Αλλά ο κανονισμός ο κοινοτικός προβλέπει μέτρα περιορισμού και ελέγχου που ξεπερνούν τις διατάξεις σύμβασης. Επίσης το 1982 το Συμβούλιο θέσπισε μιαν απόφαση σχετικά με την σύναψη από την Κοινότητα της σύμβασης στη Βόννη σχετικά με τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών που ανήκουν στην άγρια ζωή. Το 1982 τέλος η Κοινότητα κατέθεσε στο Συμβούλιο της Ευρώπης την πράξη προσχώρησης στη σύμβαση της Βέρνης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης.

Αυτές οι τρεις συμβάσεις μαζί με τις συμβάσεις για τη διατήρηση του Σολομού στο Βόρειο Ατλαντικό και για τη διατήρηση των θυννοειδών του Ατλαντικού, οι οποίες σχετίζονται με τη συντήρηση των αλιευτικών πόρων, είναι το πλαίσιο της κοινοτικής δράσης στο πεδίο της προστασίας της πανίδας και της χλωρίδας, αλλά αυτή συμπληρώνεται με ειδικά μέτρα σχετικά με ορισμένα ιδιαίτερα απειλούμενα είδη. Έτσι το Συμβούλιο θέσπισε, στις 2 Απριλίου 1979, μίαν οδηγία σχετικά με την προστασία των άγριων πτηνών, η οποία καθορίζει τον κατάλογο των ειδών που μπορεί να γίνουν αντικείμενο κυνηγιού, τον κατάλογο των ειδών που μπορεί να γίνουν αντικείμενο εμπορείου και τον κατάλογο των μέσων κυνηγιού και σύλληψης που απαγορεύονται στις 20 Ιανουαρίου 1981, ένα κανονισμό που απαγορεύει τη χρήση παγίδων με σιαγόνες.

Βασιζόμενη στον κανονισμό του Συμβουλίου της 3ης Δεκεμβρίου 1982 σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης της Ουάσιγκτον την Επιτροπή εξέδωσε, στις 2 Αυγούστου 1989, έναν κανονισμό που απαγορεύει τη χορήγηση αδειών εισαγωγής ακατέργαστου ή κατεργασμένου ελεφαντόδοντος που προέρχεται από αφρικάνικο ελέφαντα για να συμβάλει στην παύση της σφαγής αυτού του είδους.

Η κατάσταση πολλών φυτικών ειδών στην Ευρώπη και αλλού στον κόσμο προκαλεί επίσης μεγάλες ανησυχίες λόγω της αυξανόμενης κατάλειψης της υπαίθρου από τις πόλεις, της διάβρωσης και της καταστροφής των εδαφών και της εγκατάλειψης της ζωής στην ύπαιθρο από όλο και περισσότερους πολίτες. Χιλιάδες εκτάρια δασών καταστρέφονται κάθε χρόνο στην Ευρώπη από τις πυρκαγιές και τη ρύπανση. Για να αναχαιτιστεί αυτή η καταστροφή το Συμβούλιο θέσπισε στις 17-11-1986, δύο κανονισμούς προστασίας των δασών από τις πυρκαγιές και τη ρύπανση. Ακόμα εξέφρασε το Συμβούλιο τη θέληση να συμμετάσχουν σε μια μεγάλη διεθνή συνεργασία για τη διατήρηση και αποκατάσταση των τροπικών δασών.

VII. ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ

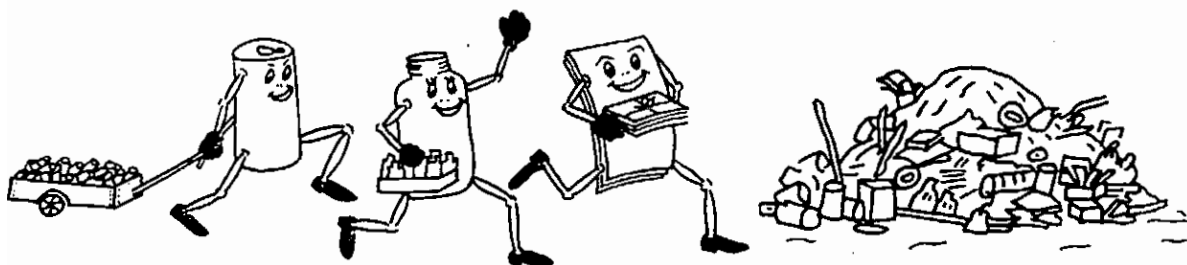

Λύτρα της οικονομικής ανάπτυξης και της αστικοποίησης, τα απορρίματα καταστρέφουν το περιβάλλον και είναι σύγχρονος απόδειξη μιας αλόγιστης σπατάλης. Τα απορρίματα όλων των ειδών, δηλ. τα οικιακά απορρίματα, τα βιομηχανικά απόβλητα, τα κατάλοιπα της διύλισης, η φύρα των αγροτικών προϊόντων και των εξορυκτικών δραστηριοτήτων, αντιπροσωπεύουν περίπου 2,5 δισεκατομμύρια τόννους κάθε χρόνο μέσα στην Κοινότητα. Η διαχείριση τους απασχολεί περισσότερο από 2 εκατομμύρια ανθρώπους και αντιπροσωπεύει έναν κύκλο εργασιών που υπολογίζεται 100 με 200 δισεκατομμύρια ECU.

Μεταξύ των απορριμάτων βρίσκονται ουσίες τοξικές και επικίνδυνες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον, γιατί μπορούν να ρυπάνουν με τη διήθησή τους τις υπόγειες υδάτινες κοιτίδες, να μολύνουν τους μικροοργανισμούς και να βρεθούν στην αλυσίδα παραγωγής τροφίμων μέσω περίπλοκων και όχι καλά γνωστών οδών.

Βρίσκονται όμως και παλιοσίδερα, χαρτιά πλαστικές ύλες και χρησιμοποιούμενα ορυκτέλαια, τα οποία μπορεί να ανακυκλωθούν, πράγμα σημαντικό για την Ευρώπη, η οποία γίνεται όλο και φτωχότερη σε πρώτες ύλες.

Σύμφωνα με μια ανακοίνωση της Επιτροπής της 13ης Σεπτεμβρίου 1989, όλα αυτά καταδεικνύουν την ανάγκη μιας κοινοτικής στρατηγικής για τη διαχείριση των απορριμάτων, γιατί αυτή δεν μπορεί πια να περιορίζεται στο περιφερειακό πλαίσιο και στο εθνικό.

Σ' αυτή την στρατηγική οι οικονομικές εκτιμήσεις παίζουν πρωτεύοντα ρόλο. Δεδομένης, πράγματι, της στενής αλληλεξάρτησης πολλών βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων, η απουσία μιας κοινοτικής αντίληψης της διαχείρισης των απορριμάτων κινδυνεύει να επηρεάσει όχι μόνο την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά επίσης την πραγματοποίηση της εσωτερικής αγοράς δημιουργώντας στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, δέσπαθιση των επενδύσεων και ακόμη και περίφραξη των αγορών.

Οι στόχοι της κοινοτικής στρατηγικής διαχείρισης των απορριμάτων είναι επομένως : η πρόληψη, η ενθάρρυνση να χρησιμοποιούνται προϊόντα με λιγότερα απορρίματα (λιγότερη συσκευασία) η επανααξιοποίηση με μια ορθολογική χρήση συστημάτων συλλογής και επιλογής, η επιβολή αυστηρών προδιαγραφών σχετικά με την τελική εξάλειψη, όπως είναι αυτές που προβλέπονται στις οδηγίες του Συμβουλίου σχετικά με την πρόληψη και τον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προκαλείται από νέες εγκαταστάσεις και υπάρχουσες εγκαταστάσεις καύσεις αστικών απορριμάτων. Η ρύθμιση της μεταφοράς επικίνδυνων ουσιών έτσι ώστε να εξασφαλίζεται οικονομική και ασφαλής μεταφορά, και η αποκατάσταση μολυσμένων περιοχών, λαμβάνοντας υπόψη την αστική ευθύνη του ρυπαίνοντα.

Πρέπει να λεχθεί ότι η κοινότητα επιδιώκει αυτούς τους στόχους με λιγότερη ή περισσότερη επιτυχία ήδη από την δεκαετία του '70. Έτσι μια οδηγία του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, επιδιώκει να προσεγγίσει τις εθνικές διατάξεις για τα στερεά απόβλητα τα οποία ορίζει ως τις ύλες τις οποίες ο κάτοχος αποβάλλει βάσει των ισχυρών εθνικών διατάξεων. Η οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη να παίρνουν μέτρα για να εξασφαλίζουν την εξάλειψη των αποβλήτων χωρίς κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία και χωρίς ζημιά για το περιβάλλον και, ειδικότερα,

χωρίς κίνδυνο για το νερό, τον αέρα ή το έδαφος, την πανίδα και τη χλωρίδα, οχλίσεις, θορύβους και οσμών και χωρίς βλάβη στους τόπους και τα τοπία. Μια τροποποίηση αυτής της οδηγίας, εκδοθείσα στις 18 Μαρτίου του 1991, αποβλέπει στη δημιουργία ενός κοινοτικού δικτύου εγκαταστάσεων εξάλειψης όσο πιο κοντά γίνεται στον τόπο παραγωγής των αποβλήτων και στην προώθηση μαθαρών τεχνολογιών και ανακυκλωνόμενων και επαναχρησιμοποιούμενων προϊόντων. Αυτή η οδηγία θεωρείται οδηγία πλαίσιο για την κοινοτική πολιτική των αποβλήτων.

Έχοντας έτσι ορίσει το γενικό πλαίσιο της διαχείρισης των αποβλήτων σε κοινοτικό επίπεδο η Κοινότητα άρχισε λεπτομερείς εργασίες κατά κλάδο και τύπο των προϊόντων. Μεταξύ των προτεριοτήτων σχετικά με τα απόβλητα και τα κατάλοιπα του πρώτου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον βρίσκονταν η εξάλειψη των χρησιμοποιημένων ορυκτέλαιων και των καταλοίπων των περιέχοντων πετρέλαιο και πίσσα, που ήταν τότε υπεύθυνα για περίπου 20% των ρυπάνσεων των ευρωπαϊκών υδάτων. Μια οδηγία του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 1975, για τη διάθεση των χρησιμοποιημένων ορυκτέλαιων, απαγορεύει την απόρριψη στο φυσικό περιβάλλον οποιουδήποτε ρευστού ή ημιρευστού προϊόντος αποτελούμενο ολικά ή μερικά από πετράιλιο ή συνθετικά έλαια.

Μια άλλη οδηγία του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 1976 απαγορεύει τις απορρίψεις στο φυσικό περιβάλλον των πολυχλωροδιφαινυλίων (PCB) και των πολυχλωροτριφαινυλίων.

Γενικότερα για τα τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα μια οδηγία του Συμβουλίου της 20ης Μαρτίου 1978, περιλαμβάνει έναν κατάλογο 27 ουσιών των οποίων η συλλογή, η εξάλειψη και η επαναχρησιμοποίηση απαιτούν ιδιαίτερες προφυλάξεις. Ο κατάλογος περιλαμβάνει τον υδράργυρο, το κάδμιο, ορισμένα διαλυτικά και φαρμακευτικά προϊόντα, αιθέρες, την πίσσα και τον αμίαντο.

Η οδηγία προβλέπει ένα ομοιόμορφο καθεστώς για τις άδειες εγκατάστασης οργανισμών ή επιχειρήσεων που εξασφαλίζουν την εναποθήκευση, τη διαχείριση ή την ανακύκλωση απόβλητων που περιέχουν τέτοιες ουσίες.

Τροποποιηθείσα το 1991 η οδηγία δίνει πλέον προτεριότητα στην παραγωγή καθαρών τεχνολογιών, στα προϊόντα που προκαλούν λιγότερα απόβλητα και στη λειτουργία ενός πληροφοριακού συστήματος για την κοινοτική κατάσταση στα θέματα διαχείρισης των αποβλήτων.

Οι διασυνοριακές μεταφορές επικίνδυνων αποβλήτων ρυθμίζονται με οδηγία του Συμβουλίου της 6ης Δεκεμβρίου 1984.

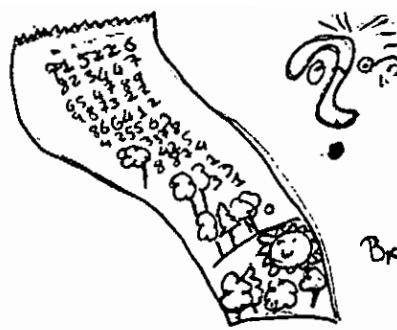
Πρώτα απ'όλα, όμως η οδηγία της 20ης Μαρτίου 1978 παρακινεί τα κράτη μέλη να ενθαρρύνουν την ανακύκλωση των τοξικών ουσιών και επικίνδυνων. Η ανακύκλωση παίζει όλο και μεγαλύτερο ρόλο στην κοινοτική πολιτική διαχείριση των απορριμάτων.

Αυτό αληθεύει ιδιαίτερα για τα παλιά χαρτιά, τα οποία αντιπρ. σ πεύουν 40-50% του όγκου και 15-20% του βάρους των αστικών απορριμάτων. Η ανακύκλωση ενός τόνου παλιού χαρτιού που είναι λιγότερο ρυπαντική από τον κύκλο παραγωγής χαρτοπολυτού, αντιστοιχεί σε 2-3m³ ξύλου, δηλ. περίπου 15-20 μικρά δέντρα. Η ανακύκλωση αυτή αντικαθιστά εξάλλου εισαγωγές σ' αυτόν τον τομέα, ο οποίος είναι, μετά τον τομέα του πετρελαίου, ο πιο ελλειματικός στο εμπορικό ισοζύγιο της Κοινότητας.

Γι' αυτό το Συμβούλιο σύστησε στα κράτη μέλη, στις 3-12-1981 να χρησιμοποιούν όλα τα μέσα για την επαναχρησιμοποίηση του χαρτιού και την χρησιμοποίηση ανακυκλώμενου χαρτιού. Ως προς τις συσκευασίες των υγρών τροφίμων, το Συμβούλιο θέσπισε, στις 27 Ιουνίου 1985, μιαν οδηγία που στοχεύει να μειώσει το βάρος ή και τον όγκο αυτών των συσκευασιών μέσα στα οικιακά απορίμματα εφαρμόζοντας πρόγραμμα σ' αυτό το πεδίο από τα κράτη μέλη.

VIII. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Μέσα σε μίαν ευρωπαϊκή οικονομία η οποία ευρίσκεται σε πλήρη διαρθρωτική εξέλιξη, ή πρόκληση την οποίαν αντιμετωπίζουν οι υπεύθυνοι για την περιβαλλοντική πολιτική είναι να αναπτύξουν μέσα τα οποία επιτρέπουν τη χωρίς εμπόδια επίτευξη του στόχου μιας ανάπτυξης συμβιβάσιμης με τις απαιτήσεις του περιβάλλοντος. Πρέπει να αποβλέπουν και να περιορίζουν από την αρχή τα οικολογικά προβλήματα της τεχνολογικής προόδου ευνοώντας π.χ. την επιλογή νέων χημικών προϊόντων πριν από τη διάθεσή τους στην αγορά, την εφαρμογή αυστηρών προδιαγραφών ασφαλείας για ενδεχόμενα επικίνδυνες μεθόδους παραγωγής, την εξάλειψη των καταλοίπων χωρίς κίνδυνο για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία και τη συστηματική εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων στο περιβάλλον κάθε οικονομικής δραστηριότητας.

Πάντως δεν υπάρχει ουσιαστική αντιπαράθεση μεταξύ της οικονομικής ανάπτυξης και του υγιούς και καθαρού περιβάλλοντος. Η πληθωριστική επίπτωση των περιβαλλοντικών πολιτικών είναι μηδαμινή. Μπορεί μάλιστα να αναρωτηθεί κανείς αν η βιομηχανία του περιβάλλοντος δεν είναι σε θέση να βοηθήσει στην αναδιάρθρωση των ευρωπαϊκών οικονομιών επί νέων βάσεων, κατευθύνοντας τις προς νέες δραστηριότητες οι οποίες χρησιμοποιούν αναπτυγμένη τεχνολογία και προσωπικό με ιδιαίτερα προσόντα.

Χάρη στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το περιβάλλον έγινε πλήρης κοιντική πολιτική, οι στόχοι της οποίας εγγράφονται μεταξύ των πρωταρχικών στόχων της Κοινότητας. Οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον ορισμό και την εφαρμογή των άλλων κοινοτικών πολιτικών.

Αυτή η νέα κοινοτική πολιτική επιδιώκει τους ακόλουθους στόχους: τη διατήρηση και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος την προστασία της ανθρώπινης υγείας, τη σφύρωνα και και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων και τέλος, την προώθηση, σε διεθνές επίπεδο, μέτρων που προορίζονται να αντιμετωπίσουν τα περιφερειακά ή παγκόσμια προβλήματα του περιβάλλοντος.

Στις χώρες της κοινότητας η μείωση των μολύνσεων και των οχλύσεων είναι η κύρια μέριμνα της περιβαλλοντικής πολιτικής. Η μεγάλη πλειοψηφία των περισσότερων από τις εκατό κοινοτικές διατάξεις στο πεδίο του περιβάλλοντος αφορά την καταπολέμηση των ρυπάνσεων των γλυκών και θαλάσσιων υδάτων, των ρυπάνσεων της ατμόσφαιρας, των μολύνσεων από επικίνδυνες χημικές ουσίες και των ηχητικών οχλήσεων.

Είναι πολύ δύσκολο να εκτιμηθούν τα συγκεκριμένα αποτελέσματα των κοινοτικών μέτρων σ' αυτά τα θέματα, πρωτ' απ' όλα γιατί η ποιότητα του περιβάλλοντος είναι μια έννοια ιδιαίτερα υποκειμενική και επομένως δύσκολη να οριστεί και, έπειτα, γιατί η καταπολέμηση των μολύνσεων και των οχλήσεων είναι σισύφειο έργο. Οι ποιοτικοί στόχοι τους οποίους θέτει μεταβάλλονται συνέχεια λόγω της οικονομικής ανάπτυξης και της αστικοποίησης.

Γι' αυτό χρειάζεται συνεχώς επαγρύπνηση των υπεύθυνων και των πολιτών, οι οποίοι μπορούν να καταγγέλουν στην Επιτροπή τον μη σεβασμό των κοινοτικών προδιαγραφών από κάποια επιχείρηση ή από κάποιο ιδιωτικό τομέα ή δημόσιο έργο στη χώρα τους ή και σε άλλη χώρα της Κοινότητας.

Εξάλλου η Κοινότητα δεν μπορεί να εργαστεί μόνη της σ' αυτό το πεδίο. Ακόμη και αν πετύχαινε να μειώσει και να προβάλλει τη σημαντικά τη μόλυνση στο έδαφός της, θα ήταν πάντα ανοικτή στην μόλυνση στο έδαφος της, θα ήταν πάντα ανοικτή στη μόλυνση

των υδάτων και της ατμόσφαιρας απερχόμενη από άλλες χώρες ή και άλλα ευρωπαϊκά κράτη. Γι' αυτό οι χώρες της Κοινότητας συνεργάζονται για την προστασία του περιβάλλοντος με άλλες χώρες στα πλαίσια διεθνών οργανισμών όπως είναι το Συμβούλιο της Ευρώπης και τα Ηνωμένα Έθνη. Μαζί μπορούν καλύτερα να επιβάλλουν τη συμμόρφωση σε κοινές προδιαγραφές.

Γι' αυτό η νέα οικονομική εκκίνηση των χωρών της ανατολικής Ευρώπης, ενισχυόμενη από τις χώρες της δύσης, πρέπει να συμβαδίζει με μεγαλύτερη μέριμνα για τις απαιτήσεις του περιβάλλοντος, οι οποίες είχαν τραγικά αμεληθεί στο παρελθόν. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, ο οποίος είναι ανοιχτός στη συμμετοχή όλων των ευρωπαϊκών χωρών, μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο σ' αυτό το πεδίο.

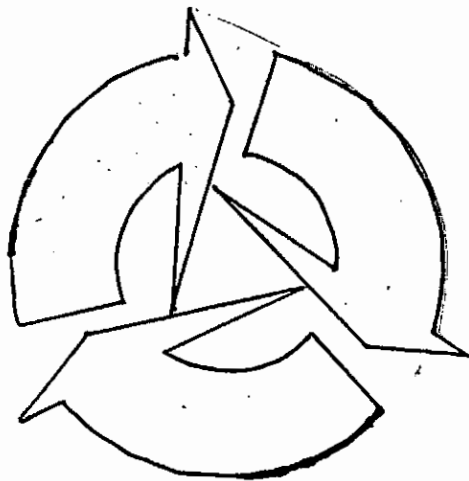
Η οικολογική εξάρτηση όλων των χωρών του κόσμου είναι ιδιαίτερα εμφανής στο φαινόμενο θερμοκηπίου και στις κλιματολογικές του επιπτώσεις πάνω στον πλανήτη. Είναι προφανές ότι οι χώρες της Κοινότητας δεν μπορούν να ενεργήσουν εναντίον αυτού του φαινομένου παρά μόνο στα πλαίσια μιας ευρείας διεθνούς συνεργασίας. Γι' αυτό, στο ψήφισμά του της 9ης Ιουνίου 1989 σχετικά με το φαινόμενο θερμοκηπίου, το Συμβούλιο όχι μόνο ορίζει τα κύρια πεδία ενός μεγάλου προγράμματος γενικής εξέτασης των επιπτώσεων του φαινομένου και των μέτρων που πρέπει να ληφθούν σε κοινοτικό επίπεδο, αλλά διατυπώνει τη δέσμευση της Κοινότητας να συνεισφέρει ενεργά στη σύναψη μιας διεθνούς συμφωνίας για τις κλιματολογικές μεταβολές. Αυτό έγινε στη σύνοδο κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τον πλανήτη Γη, τον Ιούνιο του 1992.

Η ανάγκη διεθνούς συνεργασίας είναι ακόμη πιο εμφανής στο δεύτερο σκέλος της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής, δηλ. τη διαχείριση των οικολογικών πόρων και ιδιαίτερα εκείνων της

πανίδας και της χλωρίδας. Σ' αυτό το πεδίο ο τρίτος κόσμος είναι εκείνος που αντιμετωπίζει μερικά από τα πιο σοβαρά προβλήματα σε παγκόσμια κλίμακα ερήμωση, υπέρμετρη αστικοποίηση δημογραφική έκρηξη, εξαφάνιση της άγριας πανίδας και χλωρίδας, καταστροφή των τροπικών δασών.

Τα προγράμματα συνεργασίας και ανάπτυξης της Κοινότητας πρέπει να παρέχουν ιδιαίτερη προσοχή σ' αυτά τα προβλήματα, ιδίως εκείνα των τροπικών δασών, τα οποία αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους φυσικούς πόρους του πλανήτη. Στις 19-9-1989 το Συμβούλιο διατύπωσε τη θέληση των κρατών μελών να ευνοήσουν, με την εφαρμογή πολιτικών και τη χρησιμοποίηση κοινοτικών μέσων, την ανάπτυξη μιας ευρείας συνεργασίας για τη συντήρηση και την αποκατάσταση του τροπικού δάσους.

Κάλεσε την Επιτροπή να ενθαρρύνει προγράμματα και σχέδια κατάλληλα για τη συντήρηση των δασών και να πάρει άλλες πρωτοβουλίες για να ενισχύσει τα ενδιαφερόμενα κράτη. Η Κοινότητα παίζει ήδη σημαντικό ρόλο στην προστασία του τροπικού δάσους του Αμαζωνίου στη Βραζιλία.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ:

ΜΕΛΛΟΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

α) ΑΤΙΟΛΟΓΙΚΟ

1. -Με το παρόν έγγραφο η Επιτροπή υποβάλλει, σύμφωνα με το άρθρο 149 της συνθήκης ΕΟΚ τροποποιημένη πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την έγκριση τετραετούς προγράμματος ανάπτυξης τακτικών επίσημων στατιστικών για το περιβάλλον.

(έγγραφο Συμβ. 319 τελικό της 27.7.1990)

2. -Οι τροποποιήσεις λαμβάνουν υπόψη έντεκα από τις 23 τροπολογίες που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με ψήφισμά του στις 13 Δεκεμβρίου 1991 και, δυνάμει του κανονισμού 40 του Κοινοβουλίου, στις 11 Φεβρουαρίου 1992. Λαμβάνεται επίσης, υπόψη η έκθεση του κ. Amendola και οι συντακτικές επιπτώσεις των εν λόγω τροπολογιών.

3. -Η κυρία εμφάνιση της κοινοβουλευτικής έκθεσης αφορά τον καλό συντονισμό του στατιστικού προγράμματος με την προτεινόμενη Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος και το πρόγραμμα Corine που πρόκειται να λήξει.

4. -Η Επιτροπή συμφωνεί με το Κοινοβούλιο ότι ουσιαστικό ρόλο στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής πληροφόρησης θα παίξει η ορθή κατανομή αρμοδιοτήτων συνοδευόμενη από διαφανείς διαδικασίες συντονισμού των διάφορων φορέων που λαμβάνουν μέρος σε αυτήν.

Μ' αυτόν τον τρόπο η Επιτροπή δέχεται σε γενικές γραμμές τις προτάσεις για τροποποιήσεις με τις οποίες επιδιώκεται να διευκρινιστεί η σχέση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος (ΕΥΠ) και του προτεινόμενου τετραετούς προγράμματος για

την ανάπτυξη περιβαλλοντικού στοιχείου στο πλαίσιο των επίσημων στατιστικών, σχέση που καθορίζεται σε γενικές γραμμές στον κανονισμό του Συμβουλίου με τον οποίο ιδρύεται η ΕΥΠ.

5. -Η Επιτροπή, πάντως, αδυνατεί να δεχτεί ορισμένες από τις τροπολογίες που αναφέρονται στο πρόγραμμα Corine. Το πειραμτικό αυτό πρόγραμμα έληξε στα τέλη του 1990, αφού επιτεύχθηκαν οι δύο στόχοι του:

αφενός, πρόσφερε πληροφορίες σε θέματα προτεραιότητας για την κοινοτική περιβαλλοντική πολιτική (φυσικοί βιότοποι), αέριοι ρύποι και φυσικοί πόροι ιδιαίτερα στην περιοχή της Μεσογείου)

αφετέρου, μέσω αυτού διαπιστώθηκε η ανάγκη και αποδείχθηκε η σκοπιμότητα της ύπαρξης ενός μόνιμου συστήματος και δικτύου περιβαλλοντικών πληροφοριών, πράγμα που θα αναπτύξει η ΕΥΠ.

Σε αναμονή της έναρξης ισχύος του κανονισμού σχετικά με την ΕΥΠ, η επιτροπή έχει αναλάβει την ευθύνη της ενημέρωσης και της ενδεχόμενης συμπλήρωσης του συστήματος Corine και θα συνεχίσει να το κάνει μέχρι να τεθεί σε ισχύ ο εν λόγω κανονισμός. Κάτω από τις παρούσες περιστάσεις, δεν προβλέπεται παράταση του προγράμματος Corine όπως περιγράφεται στην έκθεση του κ. Amedola .

Β) ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ

ΠΡΟΤΑΣΗ

Απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση τετραετούς προγράμματος (1993-1996) σχετικά με την ανάπτυξη τακτικών επίσημων στατιστικών για το περιβάλλον.

Γ) ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψιν:

- την συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 130 Ρ,
- την πρόταση της Επιτροπής,
- την γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
- την γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.

Εκτιμώντας:

-ότι με το ψήφισμα του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 1987, που αφορά το 4ο πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης της ΕΟΚ (1987-1992), τονίζεται ότι η ενίσχυση της περιβαλλοντικής διάστασης του στατιστικού προγράμματος αποσκοπεί στην συμπλήρωση των πληροφοριών που συλλέγονται στο πλαίσιο του προγράμματος Corine (1985-1988), το οποίο θεσπίστηκε με την απόφαση

του Συμβουλίου και παρατάθηκε για τα έτη 1989 και 1990 με την απόφαση '90/150/ΕΟΚ του Συμβουλίου,

-ότι το Συμβούλιο , με τον κανονισμό (ΕΟΚ αριθμ.1210/90) σχετικά με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος αναθέτει στην εν λόγω υπηρεσία μεταξύ άλλων, καθήκοντα συνεργασίας με τη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

-ότι είναι απαραίτητη η καταγραφή των προβλημάτων και εν συνέχεια, ο σχεδιασμός, η παρακολούθηση , η αξιολόγηση και ο συντονισμός των κοινότυκων πολιτικών με βάση επαρκή και τεκμηριωμένη πληροφόρηση, πράγμα που γίνεται και στο τομέα του περιβάλλοντος ,

-ότι μια τέτοια επαρκής και τεκμηριωμένη πληροφόρηση απαιτεί ένα πλήρες και αξιόπιστο πλαίσιο βασικών περιβαλλοντικών στοιχείων που να μπορούν να χρησιμεύουν ως αναγνωρισμένα σημεία αναφοράς για άλλα περιβαλλοντικά στοιχεία,

-ότι υπάρχει σαφής ανάγκη για ποσοτικές πληροφορίες ως προς τη σχέση των περιβαλλοντικών πολιτικών της Κοινότητας και των κρατών μελών με τα περιβαλλοντικά προβλήματα ότι η ανάγκη αυτή μπορεί να ικανοποιηθεί μόνο μέσω της ένταξης του πλαισίου των βασικών περιβαλλοντικών στοιχείων που παρέχει το Corine στην γενικότερη διάρθρωση των επίσημων στατιστικών αφού γίνουν οι κατάλληλες προσαρμογές,

-ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα του προγράμματος Corine ,

-ότι το εν λόγω πλαίσιο βασικών στοιχείων είναι ανεπαρκές και πρέπει να βελτιωθεί,

-ότι είναι σημαντικό οι εξελίξεις στις επίσημες στατιστικές περιβάλλοντος να είναι συντονισμένες προκειμένου να ανταποκριθούν στις βασικές διεθνείς, κοινοτικές και εθνικές ανάγκες

με το χαμηλότερο δυνατό δημόσιο και ιδιωτικό κόστος, ότι τούτο μπορεί να επιτευχθεί με τον καλύτερο τρόπο στα πλαίσια των καθιερωμένων διαδικασιών συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής των στατιστικών υπηρεσιών των κρατών μελών,

-ότι, επομένως ενδείκνυται η έγκριση τετραετούς προγράμματος για την διασφάλιση αυτής της συντονισμένης ανάπτυξης,

-ότι η ανάπτυξη στατιστικών περιβάλλοντος αποτελεί μέρος του στατιστικού προγράμματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1989-1992) που προβλέπεται στο ψήφισμα του Συμβουλίου της 19ης Ιουνίου 1989,

-ότι αυτό το τετραετές πρόγραμμα στατιστικών περιβάλλοντος συμπληρώνει το πρόγραμμα Corine (1985-1988) το οποίο θεσπίστηκε με την απόφαση 85/338/ΕΟΚ του Συμβουλίου και παρατάθηκε με την απόφαση 90/150/ΕΟΚ του Συμβουλίου προκειμένου να καλύψει τα έτη 1989 και 1990.

-ότι η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος πρέπει να συνεργαστεί με τις υπάρχουσες κοινοτικές δομές και ότι ένα σαφές καθορισμένο πρόγραμμα για την ανάπτυξη επίσημων στατιστικών περιβάλλοντος μπορεί να διευκολύνει τη συνεργασία αυτή ,

-ότι η έγκαιρη παράδοση προσφορών και συγκρίσιμων στοιχείων μπορεί να διασφαλιστεί μόνο με τη θέσπιση κατάλληλων νομικών διατάξεων .Αυτές πρέπει να καταρτιστούν σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της επιτροπής. η καλύτερη μέθοδος προς θέσπιση των διατάξεων αποτελεί η εφαρμογή μέτρων τα οποία καταρτίζονται από την Επιτροπή ύστερα από διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη,

-ότι σημαντική εργασία σχετικά με τη μεθοδολογία και τη συλλογή περιβαλλοντικών στοιχείων διεξάγεται από τις στατιστικές υπηρεσίες διεθνών οργανισμών και ειδικότερα τη στατιστική υπηρεσία των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη και τον οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξη, ότι το παρόν πρόγραμμα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την λόγω εργασία,

-ότι επίγει η παροχή στοιχείων, όσον το δυνατόν συντομότερα, προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι πλέον επείγουσες ανάγκες σε θέματα πολιτικά,

- ότι απαιτείται συνεχής ενημέρωση του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την πρόοδο του εν λόγω προγράμματος όσον αφορά την ανάπτυξη και παγίωση επίσημων στατιστικών περιβάλλοντος,

-ότι οι λεπτομέρειες των στοιχείων που πρέπει να υποβάλλουν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή, καθώς και οι σχετικοί ορισμοί, η μεθοδολογία και ο τρόπος διαβίβασης πρέπει να καθορίζονται από την Επιτροπή,

-ότι οι διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη σχετικά με τη διεξαγωγή του εν λόγω προγράμματος μπορούν να γίνονται μέσω της Επιτροπής στατιστικού προγράμματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που συστάθηκε με την απόφαση 89/382/ΕΟΚ, του Συμβουλίου, ότι η Επιτροπή αυτή μπορεί επίσης να κλιθεί να γνωμοδοτήσει σχετικά με ειδικές προτάσεις της Επιτροπής για τη συλλογή και την υποβολή στατιστικών στοιχείων από τα κράτη μέλη,

-ότι η εν λόγω επιτροπή έχει γνωμοδοτήσει σχετικά με τις γενικές κατευθύνσεις αυτού του προγράμματος και τις έχει εγκρίνει,

-ότι η δημιουργία διάρθρωσης τακτικών πληροφορειών περιβάλλοντος ενσωμάτωσης στα επίσημα στατιστικά συστήματα των κρατών μελών, απαιτεί σημαντική θεωρητική και πρακτική εργασία καθώς και χρηματοδοτική συμμετοχή εκ μέρους της Κοινότητας σε πρισμένους τομείς άμεσου ενδιαφέροντός της,

-ότι πρέπει να εκτιμηθεί το ύψος των κοινοτικών κεφαλαίων που απαιτούνται για την εφαρμογή του μέτρου αυτού,

-ότι το ποσό αυτό ευθυγραμμίζεται με τις δημοσιονομικές προοπτικές που επισυνάπτονται στην διοργανική συμφωνία της 29ης Ιουνίου 1988 και ότι οι πιστώσεις που είναι πράγματι διαθέσιμες πρόκειται με βάση τη συμφωνία αυτή να καθοριστούν ακολουθώντας την διαδικασία του προϋπολογισμού.

δ) ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

ΑΡΘΡΟ 1 :

1. Εγκρίνεται για περίοδο 4 ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας απόφασης ένα πρόγραμμα που αποσκοπεί στην ανάπτυξη τακτικών επίσημων στατιστικών περιβάλλοντος και εξετάζει την αλληλεπίδραση του περιβάλλοντος με τις άλλες κοινοτικές πολιτικές.

2. Σκοπός του προγράμματος είναι η δημιουργία τακτικών σειρών βασικών πληροφοριών για το πειβάλλον που θα ενσωματωθούν στις επίσημες στατιστικές και που θα μπορούν να είναι διαθέσιμες σε όλα τα κράτη μέλη ως το τέλος 1995, μαζί με τα στοιχεία που θα παρέχει το Corine .

3. Το πρόγραμμα σχεδιάζεται έτσι ώστε να ικανοποιεί τις ανάγκες της Κοινότητας στον τομέα της πολιτικής για το περιβάλλον και της αλληλεπίδρασής της με τις άλλες κοινοτικές πολιτικές. Λαμβάνει υπόψη το έργο που επιτελείται από άλλους κοινοτικούς και διεθνείς οργανισμούς σε θέματα στατιστικών περιβάλλοντος . Θα συμβάλλει στην προετοιμασία στην προετοιμασία της κατάλληλης κοινοτικής νομοθεσίας που θα διέπει την παροχή στοιχείων από τα κράτη μέλη.

ΑΡΘΡΟ 2 :

1. Το πρόγραμμα εκτελείται από την επιτροπή και από τις επίσημες στατιστικές υπηρεσίες των κρατών μελών.

Μέχρι που να αρχίσει να λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος και προκειμένου να διασφαλιστεί η λήρης υλοποίηση του προγράμματος, το συντονισμό που αναλαμβάνει η Επιτροπή.

Η Επιτροπή εξασφαλίζει τη συνεργασία με το προσωπικό του προγράμματος Corine και σήμερα απασχολείται στο πλαίσιο της TASK FORCE για την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί η πηγή πληροφοριών Corine, μέχρι την ένταξη και την συνέχιση της δραστηριότητας της στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος.

Το στατιστικό πρόγραμμα συντονίζεται με τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος εντός εξαμήνου από την ένταξη της λειτουργίας της και κατόπιν καταρτίζεται με κοινή συμφωνία όπως προβλέπεται στο παράρτημα Β του κανονισμού (ΕΟΚ) 1210/90.

Υ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ε) Το Πρόγραμμα περιλαμβάνει :

- I. μεθολογικές/εγνοιολογικές μελέτες,
- II. πρακτικές μελέτες,
- III. πειραματικές έρευνες (από επίσημους στατιστικούς οργανισμούς των κρατών μελών)
- IV. συντονισμό ,
- V. συλλογή στοιχείων,
- VI. διάδοση,
- VII. διαμόρφωση και κοινοτικές νομικές πράξεις.

2.Οι λεπτομέρειες του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των προτεραιοτήτων και του τρόπου εφαρμογής αποφασίζονται από την Επιτροπή σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 4.

3.Το παράρτημα περιλαμβάνει τη διάρθρωση του προγράμματος και τους τομείς των εργασιών προτεραιότητας που μπορούν ενδεχομένως να τροποποιηθούν σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία του Περιβάλλοντος σύμφωνα με την διαδικασία που καθορίζεται στην παράγραφο 1.

ΑΡΘΡΟ 3 :

1. Η Επιτροπή, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στο άρθρο 4 και μέχρι να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα, καθορίζει το συντομότερο δυνατό τις λεπτομέρειες των στοιχείων που πρέπει να υποβάλλονται από τα κράτη μέλη, αμέσως μόλις εξετάσουν οι στατιστικές απαιτήσεις και η δυνατότητα των κρατών μελών να παρέχουν στοιχεία σε συγκεκριμένο τομέα.

2. Τα συλλεχθέντα στοιχεία δημοσιεύονται αναφέροντας τις διάφορες μεθόδους συλλογής που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν. Η διάδοση των στοιχείων πραγματοποιείται με τρόπο που να εξασφαλίζει κατά το δυνατό τη συγκρισιμότητα μεταξύ των στοιχείων και των τιμών που καθορίζονται με βάση τους κοινοτικούς και εθνικούς κανονισμούς.

ΑΡΘΡΟ 4 :

1. Η Επιτροπή θα επικουρείται από την επιτροπή στατιστικού προγράμματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής αποκαλούμενο ΕΣΠ για συντομία) όπως προβλέπεται στην απόφαση του Συμβουλίου 80/382/ΕΟΚ.

2. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην ΕΣΠ σχέδιο των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η ΕΣΠ διατυπώνει την γνώμη της για αυτό το σχέδιο μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος της ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος. Η γνώμη καταχωρίζεται στα πρακτικά. Επιπλέον κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να ζητήσει να καταχωριστεί η θέση του στα πρακτικά.

3. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την γνώμη της ΕΣΠ και ενημερώνει για τον τρόπο με τον οποίο έλαβε υπόψη τη γνώμη αυτή.

ΑΡΘΡΟ 5 :

Οι πιστώσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης εγγράφονται κάθε χρόνο στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Στα κεφάλαια αυτά περιλαμβάνονται οι συμμετοχές στις δαπάνες συλλογής στοιχείων σε επιλεγμένα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των πειραματικών και λοιπών ερευνών.

ΑΡΘΡΟ 6 :

Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση προόδου στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το αργότερο το Δεκέμβρη του 1994 και άλλη έκθεση μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος. Η ΕΥΠ και η ΕΣΠ διατυπώνουν γνώμη για τις εκθέσεις αυτές.

ΑΡΘΡΟ 7 :

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.
Κοινοτικό πρόγραμμα για την ανάπτυξη επίσημων τακτικών στατιστικών περιβάλλοντος, 1993-1996.

I. Φυσικά Στοιχεία

- καθορισμός και προετοιμασία της συλλογής και διαβίβασης συγκρίσιμων στοιχείων που μπορούν να υπαχθούν σε γενικά σύνολα και τα οποία θα διατίθενται σε σταθερή βάση.
- μελέτες σχετικά με τη διαθεσιμότητα και την επιλογή σχετικών στοιχείων σε διεθνές εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο
- πρότυπα Σχέδια για τη μελέτη της μεθόδου συλλογής και ενσωμάτωσης σε γενικές έρευνες.
- συμμετοχή στην ανάπτυξη συστημάτων συνολικών λογαριασμών όπως λογαριασμοί φυσικών πόρων και ενσωμάτωση της συλλογής φυσικών στοιχείων στο πλαίσιο αυτό.
- συμμετοχή στην ανάπτυξη και εφαρμογή νέας τεχνολογίας (τηλεανίχνευση).

II. Οικονομικά στοιχεία

- προσδιορισμός και προετοιμασία της συλλογής και διαβίβασης συνολικών συγκρίσιμων στοιχείων που είναι διαθέσιμα σε σταθερή βάση.
- μελέτες σχετικά με τη διαθεσιμότητα και επιλογή σχετικών στοιχείων
- πρότυπα σχέδια για τη δοκιμή της μεθόδου συλλογής και ενσωμάτωσης σε γενικές έρευνες
- καθορισμός μιας λογιστικής αρχής για την παρουσίαση οικονομικών στοιχείων και την ενσωμάτωσή τους σε συστήματα συνολικών λογαριασμών όπως παρελκόμενοι λογ/σμοί περιβάλλοντος και των σχέσεων με το Σύστημα Εθνικών Λογαριασμών (ΣΕΛ) και τη λογιστική φυσικών πόρων

III. Νομικό πλαίσιο

-προετοιμασία νομικών κειμένων που καθορίζουν το περιεχόμενο, τους ορισμούς, τις ταξινομήσεις και μεθόδους συλλογής φυσικών και οικονομικών στοιχείων.

IV. Υποστήριξη των κρατών μελών στο έργο της συλλογής στοιχείων

-Η Επιτροπή θα ζητήσει από τις στατιστικές υπηρεσίες των κρατών μελών και τα εξειδικευμένα ερευνητικά ιδρύματα να συμμετάσχουν σε ειδικές μελέτες, δοκιμές και πρότυπα Σχέδια. Οικονομική βοήθεια θα δοθεί στο βαθμό που το επιτρέπουν οι υπάρχοντες πόροι και εφόσον δεν περιλαμβάνεται συνήθης συλλογή στοιχείων.

V. Διαχείριση στοιχείων και συστήματα γεωγραφικών πληροφοριών

-η EUROSTAT θα προσαρμόσει την υπολογιστική της υποδομή όσον αφορά την παραλαβή, την προεπεξεργασία, την επεξεργασία και τη διάδοση των στατιστικών στοιχείων που της διαβιβάζονται και ιδιαίτερα την ικανότητά της να χειρίζεται περιβαλλοντικά στοιχεία που έχουν τοπική διάσταση, θα δημιουργηθούν δεσμοί με τις στατιστικές υπηρεσίες των κρατών μελών, τις υπηρεσίες της Επιτροπής και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος.

VI. Διεθνής συντονισμός

Το πρόγραμμα θα αναπτυχθεί σε ένα ευρύτερο πλαίσιο διεθνών στατιστικών περιβάλλοντος π.χ. Στατιστική Υπηρεσία Ηνωμένων Εθνών ΟΕΕ (Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη). Συνδιάσκεψη Ευρωπαίων Στατιστικολόγων, Διεθνής Τράπεζα, Οργανισμός Συνεργασίας και Ανάπτυξης, προκειμένου να αποφευχθεί η επικάλυψη εργασίας και να διασφαλιστεί η συνοχή του.

Β. ΤΟΜΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

-Οι τομείς εργασίας καθορίζονται με βάση τις ανάγκες πολιτικής που εκτίθενται στο τέταρτο πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης (1987-1992) και μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με τις αλλαγές της πολιτικής.

-Το πρόγραμμα που αφορά τις επίσημες στατιστικές περιβάλλοντος περιλαμβάνει τα ακόλουθα θέματα:

1ον: Περιγραφή των μεταβολών της ποιότητας του περιβάλλοντος π.χ. έδαφος, υδάτινοι πόροι, αέρας και ατμόσφαιρα, χλωρίδα και πανίδα, ανθρώπινη υγεία, κλίμα.

2ον: Περιγραφή των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και της επίδρασής τους στην ποιότητα του περιβάλλοντος:

-εξαγωγή και κατανάλωση πρώτων υλών

-παραγωγή ή κατανάλωση γεωργικών προϊόντων και βιομηχανικών

-παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας

-οικοδομικά, τεχνικά έργα και οικιστικά

-ψυχαγωγία και τουρισμός

-μεταφορές

-αύξηση πληθυσμού και κοινωνική ευημερία που συνδέονται με :

-την εξάντληση των πόρων (ανανεώσιμων και μη)

-τις αλλαγές στην κάλυψη της γης και στη χρήση της γης

-τη ρύπανση από εκπομπές

3ον: Περιγραφή του τρόπου αντίδρασης στην καταστροφή του περιβάλλοντος και τους συναφούς κινδύνους, αξιολόγηση κόστους

ωφελείας και συνέχιση της Περιβ/κής πολιτικής των Κοινοτήτων, δηλ.

-αλλαγές στις μεθόδους παραγωγής και στην καταναλωτική συμπεριφορά

-άμεση και έμμεση πρόληψη και περιορισμός των εκπομπών της ρύπανσης

-διατήρηση και προστασία της φύσης, του εδάφους, της χλωρίδας

και της πανίδας

ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ 1993-96 είναι :

- οικονομικές στατιστικές των τρέχουσων δαπανών και επενδύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος
- συλλογή στοιχείων σε συνεργασία με τον ΟΟΣΑ και ΟΕΕ
- στατιστικές διαχείρισης των λυμάτων και των επικίνδυνων προϊόντων
- στατιστικές ποιότητας και διαχείρισης των υδάτινων πόρων
- σύνδεση των στατιστικών μεταφορών με τις στατιστικές περιβάλλοντος (συμπεριλαμβάνεται η μεταφορά αποβλήτων και επικίνδυνων προϊόντων)
- σύνδεση των ενεργειακών στατιστικών με τις στατιστικές περιβάλλοντος
- ενσωμάτωση των στατιστικών περιβάλλοντος στις γεωργικές και δασανομικές έρευνες
- σύνδεση του περιβάλλοντος με άλλες στατιστικές μέσω πληροφοριών που σχετίζονται με τη γη (συλλογή στοιχείων με τοπική διάσταση)

~~~~~  
~~~~~  
~~~~~  
~~~~~



~~~~~  
~~~~~  
~~~~~  
~~~~~

Ι. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟ

Βρυξέλλες 29-6-93

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΙΟΘΕΤΕΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ
ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΝΟΜΗ
ΤΟΥ ECO LABEL ΣΕ ΔΥΟ ΟΜΑΔΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
(ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΙΚΕΤΤΑ).


~~~~~  
~~~~~  
~~~~~  
~~~~~

† † † † †

~~~~~  
~~~~~  
~~~~~  
~~~~~  
~~~~~

Με την υιοθέτηση (εκ μέρους της Επιτροπής) των οικολογικών κριτηρίων για δυο ομάδες προϊόντων, όπως προτάθηκε από τον κ.Παλαιοκρασά, το μέλος της Επιτροπής υπεύθυνο για την περιβαλλοντική πολιτική, η Επιτροπή εγκαινιάζει το ECO LABEL. Τα κριτήρια που έχουν ορισθεί για πλυντήρια πιάτων & πλυντήρια ρούχων θα επιτρέψουν στα αρμόδια όργανα των κρατών μελών, να απονέμουν το ECO LABEL σε εταιρείες που θα αιτούνται για αυτό, αν τα προϊόντα τους συμμορφώνονται με τα κριτήρια που έχουν προσδιοριστεί από την Επιτροπή στη βάση εκτενών διαβουλεύσεων με εθνικές αρχές, βιομηχανικές & εμπορικές ομάδες, με οργανισμούς καταναλωτών καθώς και περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί μεγάλη ανησυχία για τους Ευρωπαίους καταναλωτές: το 80% από αυτούς επιθυμούν να ενημερώνονται τόσο για τα προϊόντα όσο και για τις κατασκευαστικές διαδικασίες που ευνοούν το περιβάλλον.

Το ECO LABEL ανταποκρίνεται σε αυτή την ανάγκη για πληροφόρηση των καταναλωτών. Θα τους επιτρέψει να εντοπίζουν εύκολα ένα φιλικό περιβάλλον προϊόν, ανεξαρτήτου χώρας ή προέλευσης

Πρωτοβουλίες έχουν ήδη αναλάβει συγκεκριμένα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Όμως, μια αποτελεσματική πολιτική δεν μπορεί να βασιστεί σε μεμονωμένες ενέργειες που θρυματίζουν την αγορά.

Για τις εταιρίες, το ECO LABEL σημαίνει εξοικονόμηση χρόνου και κόστους. Η απονομή του σε ένα κράτος μέλος σημαίνει ότι θα ισχύει και στα υπόλοιπα 11 και θα υπάρχει το πλεονέκτημα ότι θα καταστεί περιττή η υποβολή αιτήσεων σε κάθε χώρα που διαθέτει τη δική της ετικέτα. Το κόστος της αίτησης θα περιοριστεί σε μια μόνο πληρωμή 500 ECU. Αν η ετικέτα έχει δοθεί οι εταιρίες θα πληρωθούν αντίτιμο στο εθνικό αρμόδιο όργανο υπολογιζόμενο ως 0,15% του ετήσιου όγκου πωλήσεων που επιτυγχάνεται από προϊόν με ετικέτα.

II.το ECO LABEL

(οικολογική ετικέτα)

Το ECO LABEL και η λειτουργία του, που υιοθετήθηκε από την Επιτροπή στις 23 Μαρτίου 1993, έχουν καθορισθεί στον κανονισμό 880/92.

Ύστερα από τον καθορισμό των κριτηρίων, θα πρέπει να ολοκληρωθούν τα ακόλουθα βήματα έτσι ώστε το ECO LABEL να απονεμηθεί σε διαφορετικά προϊόντα.

- 1.-Ο κατασκευαστής υποβάλλει αίτηση στο αρμόδιο όργανο του Κράτους Μέλους όπου το προϊόν του κατασκευάζεται, προωθείται στην αγορά για πρώτη φορά ή εισάγεται από τρίτη χώρα.
- 2.-Το αρμόδιο όργανο εκτιμά εάν το προϊόν συμμορφούται με τα κριτήρια του ECO LABEL.
- 3.-Εάν, κατόπιν της εκτίμησης, το αρμόδιο όργανο αποφασίσει να απονεμίσει την ετικέτα, ειδοποιεί την Επιτροπή η οποία με τη σειρά της ειδοποιεί τα αρμόδια όργανα των άλλων Κρατών Μελών.
- 4.-Αν δεν υπάρξει αντίρρηση μέσα σε διαστήματα 30 ημερών, το αρμόδιο όργανο μπορεί να απονεμίσει την ετικέτα, στη βάση ενός συμβολαίου με τον αιτούντα. Αν όμως προβληθούν κάποιες συστάσεις η απόφαση για την απονομή θα πρέπει να ληφθεί σε κοινοτικό επίπεδο.

Μόλις δοθεί το ECO LABEL θα μπορεί να διανέμεται σε δύο ομάδες προϊόντων: πλυντήρια ρούχων & πιάτων. Τα ισχύοντα κριτήρια αφορούν στη μέγιστη κατανάλωση (ύδατος & απορρυπαντικού).

Οι ενδιαφερόμενες εταιρίες προσκαλούνται να έρθουν σε επαφή με το Εθνικό αρμόδιο όργανο, άμεσα μόλις δημοσιεύονται τα κριτήρια στην εφημερίδα της κυβέρνησης, για να αποκτήσουν όλες τις πληροφορίες αναφορικά με τη διαδικασία απονομής ετικέτας.

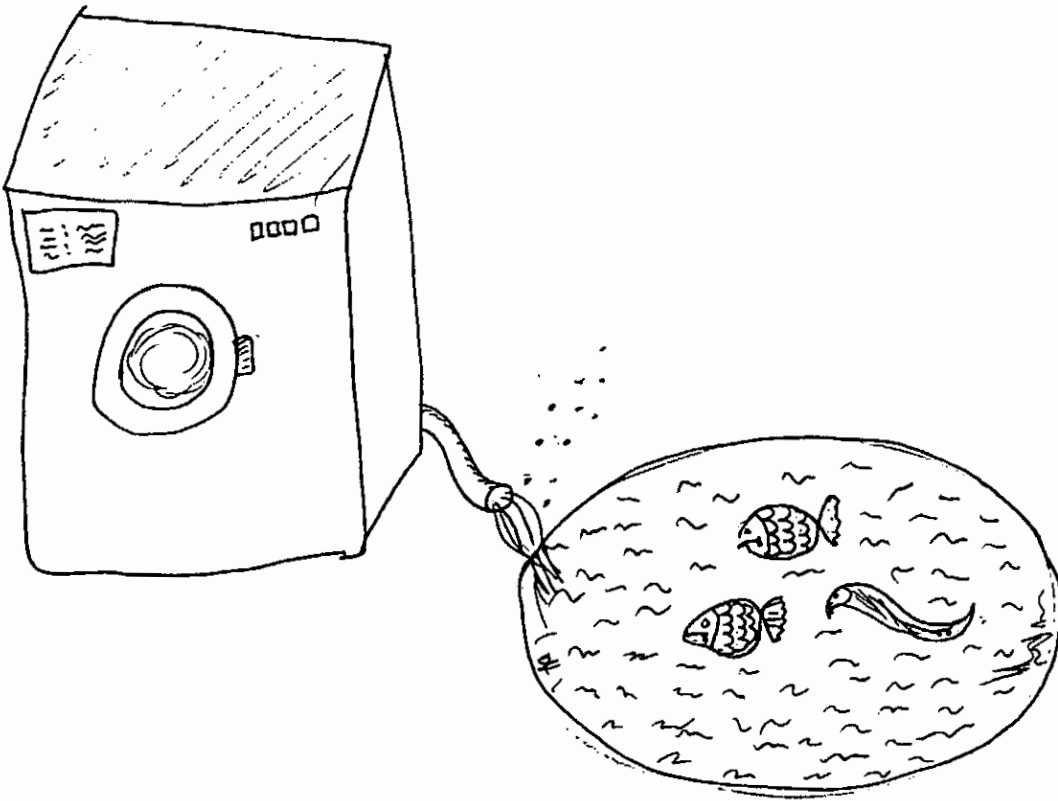
Παρουσιάζοντας στο Συμβούλιο των Υπουργών στο Λουξεμβούργο την απόφαση που υιοθετήθηκε σήμερα με γραπτές διαδικασίες, ο επίτροπος Παλαιοκρασσάς εξέφρασε την ικανοποίησή του σε αυτή την πρώτη φάση της λειτουργίας του Κοινοτικού σχήματος, διότι κατά τη γνώμη του:

Θα προσφέρει βαθμιαία στην βελτίωση των προϊόντων δίδοντας δώρο αναγνώρισης σε εκείνους που ευνοούν το περιβάλλον. Η καλύτερη πληροφόρηση για τον καταναλωτή αποτελεί ένα ουσιώδες στοιχείο στην αγοραστική απόφασή του. Η ετικέτα θα συνεισφέρει αποτελεσματικά στην εκπλήρωση αυτού του έργου σε κοινοτικό επίπεδο με κοινό γνώμονα τον καταναλωτή και το περιβάλλον.

Το Ευρωπαϊκό ECO LABEL θα αποφύγει κάθε είδος ανταγωνισμού μεταξύ διαφορετικών εθνικών ετικετών που θα μπορούσαν να εκπέμπουν αντιφατικά σήματα στους καταναλωτές στην ευρύτερη αγορά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΠΛΥΝΤΗΡΙΑ
ΠΙΑΤΩΝ ΚΑΙ ΡΟΥΧΩΝ

Η υιοθέτηση κριτηρίων πραγματοποιήθηκε μέσω εντατικής μελέτης βασισμένης στην ανάλυση του κύκλου ζωής των ομάδων των προϊόντων και της περιβαλλοντικής τους επίδρασης.

Αυτή η ανάλυση έδειξε ότι για τα πιάτων και ρούχων το 95% της περιβαλλοντικής τους επίδρασης συμβαίνει κατά τη διάρκεια της χρήσης τους (βλ. συναπτόμενο παράδειγμα).

Γι' αυτό το λόγο, τα κριτήρια <κλειδιά> αναπαριστώνται με < τιμές κατωφλιών > σχετιζόμενης με την κατανάλωση των πλυντηρίων (νερό, απορρυπαντικών, ηλεκτρικό).

Έχουν επίσης ορισθεί διάφορα κριτήρια καλύτερης δυνατής πρακτικής (οδηγίες για τον χρήστη και ενθάρρυνση για ανακύκλωση) και τέλος κάποια κριτήρια λειτουργίας (απόδοσης).

Οικολογικά κριτήρια που έχουν αποφασιστεί : (Μέσω παραδείγμ.)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΛΕΙΔΙΑ

-Μεγαλύτερη δυνατή κατανάλωση ενέργειας:

0,23KWH ανά κιλό του φορτίου (βαμβάκι) χψρίς πρόπλυση σε 60 βαθμούς για ένα πλυντήριο ρούχων

0,125 KWH ανά σε θέση για ένα πλυντήριο πιάτων κανονικού μεγέθους

-Μεγαλύτερη κατανάλωση νερού

17 λίτρα νερό ανά κιλό φορτίου

1,85 λίτρα νερού ανά θέση

-Κατανάλωση απορρυπαντικού

Μεγαλύτερη δυνατή απώλεια 5% του προστιθέμενου απορρυπαντικού μέσω ειδικού συρταριού ενός πλυντηρίου ρούχων.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

-Οδηγίες χρήσεως

Τα πλυντήρια πρέπει να έχουν σαφή σήματα για να εντοπίζουν τα κατάλληλα περιβάλλοντα για την καλύτερη δυνατή οικολογική χρήση σε διαφορετικές συνθήκες.

-Ενθάρυνση ανακύκλωσης

Τα πολυμερή υλικά που απαντώνται σε συστατικά μέρη, σε ποσότητες μεγαλύτερες από 50 γραμμάρια, θα πρέπει να διαθέτουν σήμα αναγνώρισης του υλικού.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

(ΑΠΟΔΟΣΗΣ)

-Απόδοση πλήσης

Η ικανότητα της πλήσης θα πρέπει να βρίσκεται σε καλύτερα επίπεδα από αυτή των καθορισμένων προτύπων (έλεγχοι IEC&EMPA).

-Αποδοτικότητα ξεβγάλματος των πλυντηρίων ρούχων καθώς και η στεγνωτική ικανότητα των πλυντηρίων πιάτων θα πρέπει να βρίσκεται σε υψηλότερα επίπεδα από αυτή των καθορισμένων προτύπων.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ:

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟΣ ΘΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΦΟΡΟΣ CO₂ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι δυσμενέστερες επιπτώσεις, που εκτιμάται ότι θα έχει για την ελληνική οικονομία η επιβολή του κοινοτικού φόρου ενέργειας- διοξειδίου του άνθρακα, ερμηνεύουν την αρχική απροθυμία της ελληνικής προεδρίας για την προώθηση του ζητήματος.

Απροθυμία που εκδηλώθηκε με τις διπλωματικές δηλώσεις του υπουργού βιομηχανίας-Ενέργειας κ.Κ.Σημίτη ότι η ελληνική προεδρία δεν θα προωθήσει το θέμα, αφού θεωρεί ότι η ίδια η Κοινότητα το έχει <παγώσει>. Οι κοινοτικές αντιδράσεις βέβαια, στις δηλώσεις αυτές και οι ελληνικές διευκρινίσεις, δεν αφήνουν καμιά αμφιβολία για την επιτάχυνση των διαδικασιών επιβολής φόρου.

Οι επιπτώσεις για την ελληνική οικονομία από την επιβολή του συγκεκριμένου φόρου παρουσιάζονται σε μελέτη εμπειρογνομόνων του υπουργείου εθνικής οικονομίας και του ΚΕΠΕ, η οποία έλαβε υπόψη τις αρχικές προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Συμβούλιο Υπουργών. Οι σημαντικότερες από τις επιπτώσεις του φόρου για την Ελλάδα, θα είναι το 2000 οι εξής :

*η επιβάρυνση του πλυθωρισμού κατά 1 μονάδα σε ετήσια βάση.

*Η ετήσια μείωση των ιδιωτικών επενδύσεων κατά 2,5%.

*Η μείωση του ΑΕΠ κατά 0,5% το χρόνο.

*Η ετήσια μείωση της απασχόλησης κατά 0,5%

*Η συνολική επιβάρυνση του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, από την επιβολή του φόρου εκτιμάται ότι το 2000 θα είναι της τάξης των 200 δισ.δρχ σε τιμές 1993.

Σύμφωνα με την μελέτη η επιβολή του φόρου θα επιφέρει στρεβλώσεις του εισοδήματος, διότι παρά την προτεινόμενη από την Κομισιόν ουδέτερότητα του φόρου, η δαπάνη για ενέργεια

είναι σε μεγάλο βαθμό ανελαστική, με αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη συγκριτικά επιβάρυνση των χαμηλότερων εισοδημάτων.

Στην αποτίμηση της επιβάρυνσης των μακροοικονομικών μεγεθών από την επιβολή του φόρου, οι μελετητές χρησιμοποίησαν το ελληνικό οικονομικό υπόδειγμα <<HEPMES-ΚΕΠΕ>>.

Οι Κοινοτικές προτάσεις που ελήφθησαν ως βάση δεδομένων είναι οι εξής :

* Ότι ο φόρος θα εισαχθεί σταδιακά και θα είναι έμμεσος στις τιμές των ενεργειακών προϊόντων στο επίπεδο των 17,75 ECU ανά τόνο ισοδύναμου πετρελαίου το 1993 και θα αυξάνει ώστε να φθάσει τα 59,17 ECU το 2000 (10 δολάρια το βαρέλι ισοδύναμου πετρελαίου).

*Τα κράτη- μέλη καλούνται να διασφαλίσουν ότι η εισαγωγή του φόρου δεν θα προκαλέσει αύξηση του συνόλου των φόρων στην Κοινότητα (ουδετερότητα φόρου).

*Προτείνονται διάφοροι τρόποι για να διασφαλιστεί η διεθνής ανταγωνιστικότητα των βιομηχανικών προϊόντων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως με σταδιακές μειώσεις φόρου και θέ-

Εκπομπές CO₂ και «στατικές»⁽¹⁾ δημοσιονομικές επιπτώσεις από την επιβολή φόρου 10 δολαρίων ανά βαρέλι

	ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO ₂ ⁽²⁾	ΕΚΠΟΜΠΕΣ CO ₂ ΑΝΑ ΜΟΝΑΔΑ ΛΕΠ ⁽³⁾	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΟ CO ₂ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΛΕΠ
ΒΕΛΓΙΟ	29,1	0,21	1,47
ΔΑΝΙΑ	13,8	0,14	1,25
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	156,1	0,17	1,21
ΕΛΛΑΔΑ	18,6	0,38	2,45
ΙΣΠΑΝΙΑ	55,0	0,16	0,95
ΓΑΛΛΙΑ	97,5	0,11	0,79
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	8,0	0,26	1,93
ΙΤΑΛΙΑ	102,8	0,13	0,89
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	3,3	0,52	3,08
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	38,7	0,19	1,38
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	10,3	0,25	1,37
ΒΡΕΤΑΝΙΑ	154,0	0,20	1,53
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	760,9	0,17	1,14

ΣΗΜ.: (1) Ο «στατικός» υπολογισμός σημαίνει ότι δεν έχει ληφθεί υπόψη η εδωχόμενη μείωση των εκπομπών CO₂ από την κατ' αρχήν επιβολή του φόρου.
 (2) Σε εκατομμύρια τόνους άνθρακα
 (3) Φόρος επί της παραγωγής εξαιρουμένης της μη ενεργειακής χρήσης.
 ΠΗΓΗ: Υπηρεσίες Ευρωπαϊκής Ένωσης, στοιχεία 1989

κινήτρων για επενδύσεις, που αφορούν στην εξοικονόμηση ενέργειας και τον περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Βεβαίως τα παραπάνω δεδομένα δεν αποτελούν σταθερή βάση για την εκτίμηση των επιπτώσεων από την επιβολή του φόρου στην

Ελλάδα και τα άλλα κράτη μέλη . Ο προβληματισμός στην Κοινό-τητα για τον τρόπο επιβολής του φόρου, εξακολουθεί να αναπτύσσεται και πιθανότατα οι επιπτώσεις για την ελληνική οικονομία θα είναι μικρότερες εάν υιοθετηθούν οι προτάσεις που θέλουν το φόρο να αποικτά αναλογικότητα με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ κρατών-μελών, αλλά και την απόλυτη συμμετοχή καθενός στην παραγωγή ενέργειας και τις συνολικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα .

Ανεξάρτητα, πάντως , από την τελική μορφή που θα λάβει ο φόρος, οι συνθήκες του ελληνικού ενεργειακού ισοζυγίου θέτουν τη χώρα σε δυσμενή θέση. Από πρόσφατα στοιχεία του ενεργειακού ισοζυγίου προκύπτει ότι η ζήτηση για πρωτογενή ενέργεια καλύπτεται σε βαθμό άνω του 90% από πετρέλαιο και λιγνίτη.

Ο λιγνίτης καλύπτει το 32% και το πετρέλαιο περίπου το 58,7% Η υδροηλεκτρική ενέργεια και οι ανανεώσιμες πηγές καλύπτουν περίπου το 4,3%, ενώ το υπόλοιπο 5% καλύπτεται από άνθρακα και εισαγόμενο ηλεκτρισμό. Συνεπώς, η ενέργεια που καταναλώνεται στην χώρα μας έχει υψηλά επίπεδα έκλυσης διοξειδίου του άνθρακα. ,

---

της ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΚΟΥΛΙΔΟΥ

ΑΝΘΙΖΕΙ ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ

ΛΟΥΛΟΥΔΙ

Σε προϊόντα φιλικά στο περιβάλλον

Ένα λουλούδι με δώδεκα -πέταλα-, αστέρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει εμφανιστεί στην Ευρώπη επάνω σε ηλεκτρικές συσκευές. Μετά από μακροχρόνιες διαπραγματεύσεις, το οικολογικό σήμα -ευρωπαϊκή εγγύηση ασφάλειας για το περιβάλλον- έγινε πραγματικότητα.

Το οικολογικό σήμα απονέμεται στα προϊόντα με τις μικρότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον και αποτελεί πρακτική εφαρμογή δύο αρχών που διέπουν το 5ο κοινοτικό πρόγραμμα δράσης:

τη σημασία της επικουρικότητας και των μέσων που βασίζονται στις δυνάμεις της αγοράς.

Το σύστημα απονομής του οικολογικού σήματος άρχισε να λειτουργεί από τον Ιούλιο 1993 για δυο ομάδες προϊόντων, για πλυντήρια ρούχων και πιάτων, ενώ πρόκειται να επεκταθεί και σε και σε άλλα καταναλωτικά είδη. Άμεσα αναμένεται η εφαρμογή του συστήματος στους ηλεκτρικούς λαμπτήρες, το χαρτί τουαλέτας και τις χαρτοπετσέτες. Έως τα μέσα του 1994 θα περιληφθούν και άλλες κατηγορίες προϊόντων, όπως το φωτοαντογραφικό χαρτί, τα υφάσματα, τα απορυπαντικά, τα χρώματα, τα βερνίκια, οι ηλεκτρικές στήλες, τα αποσμητικά, τα σαμπουάν και άλλα μαλακτικά κωμωτηρίων. Τελικά το οικολογικό σήμα θα μπορεί να χρησιμοποιείται σε όλες τις κατηγορίες προϊόντων, εκτός από τα τρόφιμα, τα ποτά και τα φαρμακευτικά προϊόντα.

Το μεγάλο πλεονέκτημα του σήματος είναι η ευρωπαϊκή του διάσταση. Σήμα που εγκρίνεται από ένα κράτος μέλος μπορεί να χρησιμοποιείται και στα υπόλοιπα 11 κράτη της Ενώσεως. Έτσι οι κατασκευαστές δεν χρειάζεται να υποβάλλουν αίτηση σε κάθε

χώρα που έχει το δικό της οικολογικό σήμα.

Στην Ελλάδα αρμόδιος φορέας της προώθησης του θέματος είναι το τμήμα Διεθνών Δραστηριοτήτων και ΕΟΚ του ΥΠΕΧΩΔΕ. Οι κατασκευαστές ή εισαγωγείς μπορούν να απευθύνονται στον φορέα αυτό για πληροφορίες σχετικά με την έγκριση ενός προϊόντος.

Στο εξής κανένα προϊόν δεν δικαιούται να διαφημίζεται ως <<οικολογικό προϊόν <<εάν δεν έχει το σήμα της ΕΟΚ.

Στη χώρα μας αποσύρθηκαν ήδη διαφημίσεις δύο ή τριών προϊόντων του κλάδου απορρυπαντικού και χαρτοποιίας, κατόπιν συστάσεως της αρμόδιας υπηρεσίας του ΥΠΕΧΩΔΕ προς τους κατασκευαστές, χωρίς να δοθεί ιδιαίτερη συνέχεια στο θέμα.

Μέχρι στιγμής σε επίπεδο ολόκληρης Ευρωπαϊκής Ένωσης οικολογικό σήμα έχει εξασφαλίσει μόνο η βρετανική εταιρία ηλεκτρονικών συσκευών HOOVER για τρία μοντέλα πλυντηρίων ρούχων.

Η εισαγωγή των συγκεκριμένων τύπων στη χώρα μας εναπόκειται σε κατασκευάστρια εταιρία. Πάντως τις διαδικασίες απόκτησης του οικολογικού σήματος έχουν ξεκινήσει και άλλες ευρωπαϊκές εταιρίες, όπως η SIEMENS. Το σχετικό πρόγραμμα μητρικής εταιρίας τρέχει ήδη στη Γερμανία και για την προώθησή του στην Ελλάδα θα φροντίσει η ίδια. Η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ παρακολουθεί κατά το δυνατόν την ελληνική αγορά και θα δέχεται καταγγελίες από ιδιώτες ή φορείς οι οποίοι τυχόν θα εντοπίζουν περιπτώσεις παράνομης οικειοποίησης του οικολογικού σήματος ή παραπλανητικής διαφήμισης. Τα οικολογικά κριτήρια που εφαρμόζονται σε κάθε προϊόν καθορίζονται με βάση τη μελέτη ολόκληρου του κύκλου ζωής του, από την παραγωγή, τη διανομή και χρήση έως την καταστροφή του.

Κατά τη διάρκεια των φάσεων αυτών αξιολογούνται ακριβώς οι επιπτώσεις στο περιβάλλον. Λαμβάνεται υπόψη τα υλικά που υπεισέρχονται στη σύνθεση του προϊόντος.

Συγκεκριμένα η ανάλυση του πλήρους κύκλου ζωής των πλυντηρίων πιάτων και ρούχων απέδειξε ότι το 95% των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον προκύπτουν κατά τη φάση της χρήσης τους.

Για τα πλυντήρια ρούχων, οι επιπτώσεις οφείλονται στην κατανάλωση ενέργειας, νερού και απορρυπαντικού, ενώ για τα πλυντήρια πιάτων οφείλονται στην κατανάλωση ενέργειας και νερού. Πέραν των βασικών αυτών κριτηρίων, καθορίστηκαν και συμπληρωματικά κριτήρια για την απονομή του σήματος, όπως ο τρόπος χρήσεις, η ενθάρυνση της ανακύκλωσης και οι επιδόσεις κατά το πλύσιμο.

Το σύστημα απονομής του σήματος είναι προαιρετικό, δηλαδή οι κατασκευαστές μπορούν να αποφασίζουν ελεύθερα εάν θέλουν να υποβάλλουν σχετική αίτηση για ένα ή περισσότερα από τα προϊόντα τους.

---

*ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (οικονομική) 16/1/94
της ΛΗΔΑΣ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΦΟΡΟΙ

Ποιοι είναι οι πράσινοι φόροι

* Οι πράσινοι φόροι που πρόκειται μελλοντικά να εφαρμοσθούν για την προστασία του περιβάλλοντος βρίσκονται ακόμη στην διαδικασία των συζητήσεων.

Πρόσφατα μάλιστα σε συνέδριο που έγινε στην Αθήνα για την ενέργεια, ο αρμόδιος επίτροπος της Κοινότητας είπε ότι απομακρύνεται ως ιδέα η επιβολή φόρου στα καύσιμα για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η συζητήσεις πάντως για την επιβολή των >>πράσινων φόρων>> συνεχίζονται και αφορούν τα καύσιμα και τις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα, με το σκεπτικό ότι οι εκπομπές αυτές σχετίζονται με κλιματολογικές αλλαγές και με το φαινόμενο του θερμοκηπίου και επομένως η όποια φορολόγηση θα συμβάλει στον περιορισμό αυτών των εκπομπών, αφού θα προτιμηθεί η χρήση ενέργειας πιο φιλικές στο περιβάλλον.

Παρόλα αυτά ως >>πράσινοι φόροι>> μπορούν να θεωρηθούν και τα όποια επιβαλλόμενα τέλη για τον περιορισμό της κυκλοφορίας των Ι.Χ. αυτοκινήτων, με δεδομένη την ευρωπαϊκή κατεύθυνση να αποδοθούν οι πόλεις στους πεζούς και να περιορισθεί η κυκλοφορία των οχημάτων, τουλάχιστον στο κέντρο των πόλεων.

Με την έννοια αυτή ως φόρος μπορεί να νοηθεί η επιβολή τέλους για την είσοδο των Ι.Χ. αυτοκινήτων στο κέντρο της πόλης, γεγονός που συνέβει στην Πορτογαλία, ή η υπερβολική αύξηση

ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ

	Σύνολο σε εκατ. τον.	% των παγκόσμιων εκπομπών	Τόννοι κατά κεφαλήν
Βέλγιο	29,1	0,5	2,93
Π. Αν. Γερμανία	13,8	0,2	2,69
Γερμανία	186,1	3,2	3,02
Ελλάδα	18,6	0,3	1,86
Ισπανία	55,0	0,9	1,42
Γαλλία	97,5	1,7	1,74
Ιρλανδία	8,0	0,1	2,27
Ιταλία	102,8	1,7	1,79
Λουξεμβούργο	3,3	0,1	8,83
Ολλανδία	38,7	0,7	2,61
Πορτογαλία	10,3	0,2	1,00
Βρετανία	154,0	2,6	2,69
Ευρώπη των 12	760,9	12,9	2,34
ΗΠΑ	1.352,7	23,0	5,45
Ιαπωνία	296,5	5,0	2,40
Π. Σοβ. Ένωση και Αν. Ευρώπη	1.463,2	24,9	3,63
Υπόλοιπος κόσμος	2.011,9	34,2	0,49
ΣΥΝΟΛΟ	5.885,2	100,0	1,13

Κοινή πεποίθηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση πάντως παραμένει ότι ο ρυπαίνων πρέπει να πληρώνει και επομένως οι πράσινοι φόροι στα καύσιμα, έστω και αν απομακρύνεται προς το παρόν, δεν μπορεί παρά να εφαρμοστεί στο μέλλον, ανάλογα με τις αποφάσεις που θα ληφθούν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Τι ισχύει στην Ευρώπη

Οι-δώδεκα-συζητούν την επιβολή φόρου στο εκπεμπόμενο διοξείδιο του άνθρακα:

*Οι πράσινοι φόροι βρίσκονται προ των πυλών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς έχουν γίνει κατ'αρχήν αποδεκτοί από τα όργανα της Κοινότητας, ενώ μεμονωμένα κράτη-μέλη, όπως το Βέλγιο, η Ολλανδία και η Ελλάδα έχουν προχωρήσει στην εφαρμογή τους.

Οι ονομαζόμενοι <<πράσινοι φόροι>> συζητείται να επιβληθούν στις ποσότητες εκπεμπόμενου διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα και την απόδοση της ενέργειας που καταναλώνεται, χωρίς ταυτόχρονα να χάσουν την ανταγωνιστικότητά τους τα ευρωπαϊκά προϊόντα. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται σε πανευρωπαϊκό επίπεδο ο περιορισμός των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα το έτος του 2000 στα επίπεδα του έτους 1990.

<< Το διοξείδιο του άνθρακα ευθύνεται περίπου κατά 50% για το ονομαζόμενο φαινόμενο του θερμοκηπίου, την υπερθέρμανση της Γης. Κάθε χρόνο οι άνθρωποι επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα με 6 δισ.τόνους αυτού του αερίου. Κυριότερες πηγές εκπομπής του διοξειδίου του άνθρακα είναι η καύση φυσικών καυσίμων, όπως το κάρβουνο, πετρέλαιο, φυσικό αέριο, καθώς και η καταστροφή των δασών, αφού τα δέντρα απελευθερώνουν διοξείδιο του άνθρακα όταν καίγονται ή όταν κόβονται >> εξήγησε προς το ΒΗΜΑ η κ. Χρ. Κούρτελη, χημ.μηχανικός υγειονολόγος

συνεργάτες της Κοινότητας για θέματα περιβάλλοντος του ευρω-βουλευτή κ.Π.Αυγερινού. Και πρόσθεσε ότι το υπόλοιπο 50% της ευθύνης για το φαινόμενο του θερμοκηπίου οφείλεται στους χλωροφθωριομένους υδρογονάνθρακες (CFC), στο μεθάνιο, στο μονοξείδιο του αζώτου και στο όζον.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ευθύνεται σήμερα για το 13% του παγκοσμίου διοξειδίου του άνθρακα που απελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα από την καύση ορυκτών καυσίμων ετησίως. Ποσοστό περίπου 25% ελευθερώνεται από τις ανατολικές χώρες και την πρώην Σοβιετική Ένωση, 23% από τις Η.Π.Α. και 5% από την Ιαπωνία. Αν δεν υπάρξει δραστηκή παρέμβαση της διεθνούς Κοινότητας και συνεχισθούν οι σημερινοί ρυθμοί, οι συγκεντρώσεις διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα θα αυξηθούν κατά 22% ως το 2030.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα <<εξέπεμψε >> 2,738 εκατ.τόνους το 1990 διοξείδιο του άνθρακα (το 31% οφείλεται στην παραγωγή ενέργειας, το 25% στις μεταφορές, 20% στην οικοδομική δραστηριότητα, το 20% στην βιομηχανία). Ως το 2000 υπολογίζεται αύξηση των επιπέδων αυτών κατά 14%. Στόχος είναι να διατηρηθούν τα επίπεδα του 1990, ώστε να εξοικονομηθεί ενέργεια και να χρησιμοποιηθούν μορφές ενέργειας με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.

Ο στόχος της σταθεροποίησης, σύμφωνα με την επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μπορεί να επιτευχθεί με την προώθηση τόσο της ανάπτυξης της τεχνολογίας και της υποδομής και της αλλαγής στον τρόπο συμπεριφοράς.

Η επιτροπή προτείνει δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων μέτρων που ο συνδιασμός τους αυξάνει τις δυνατότητες να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος στόχος. Προτείνεται, λοιπόν, η δημιουργία

ενός μηχανισμού παρακολούθησης του διοξειδίου του άνθρακα στην Κοινότητα και άλλων εκπομπών αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μια οικονομική επιβάρυνση επί των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και επί της ενέργειας.

Σύμφωνα με την πρόταση οδηγίας της Επιτροπής, φόρος θα επιβάλλεται σε όλες τις πηγές ενέργειας, εκτός από τις ανανεώσιμες, και θα αρχίσει από 3 δολάρια ανά βαρέλι αργού πετρελαίου και σταδιακά θα αυξηθεί σε 10 δολάρια το έτος 2000. Ο φόρος θα επιβληθεί κατά 50%, ανάλογα με τις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα της κάθε μορφής ενέργειας και κατά 50% ανάλογα με τη θερμιδική της απόδοση.

Για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της Κοινότητας, θα υπάρξουν φορολογικές απαλλαγές προσωρινά σε επιχειρήσεις με υψηλή κατανάλωση ενέργειας.

Επί του θέματος αυτού οι <<12>> δεν φαίνεται να συμφωνούν ότι χώρες Δανία, Γερμανία, Ολλανδία, Βέλγιο, Ιταλία και Λουξεμβούργου υποστηρίζουν την ιδέα της επιβολής φόρου επί των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα και επί της ενέργειας. Η Γαλλία διαφωνεί για την επιβολή φόρου στην πυρηνική ενέργεια. Η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία υποστηρίζουν ότι δεν μπορεί να φορολογηθεί με τον ίδιο τρόπο η χρήση ενέργειας σε χώρες υπερβιομηχανοποιημένες και στις δικές τους. Η Βρετανία είναι κατηγορηματικά αντίθετη με την επιβολή τέτοιου φόρου σε κοινοτικό επίπεδο.

των τελών στάθμευσης των οχημάτων σε γκαράζ ή παρκόμετρα του κέντρου της πόλης, όπως συνέβη στο Άμστερντάμ, στο Παρίσι και αλλού. Ειδικά στο Άμστερντάμ η προσπάθεια μείωσης της κυκλοφορίας των αυτοκινήτων στο κέντρο της πόλης επιβεβαιώθηκε με δημοψήφισμα.

Στην Ελλάδα έχει ήδη καθιερωθεί ένας πράσινος φόρος .Πρόκειται για ποσόν φόρου 5δρχ. που επεβλήθηκε σε κάθε λίτρο βενζίνης, προκειμένου αυτά τα χρήματα να διατεθούν για έργα βελτίωσης του περιβάλλοντος. Τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του μέτρου τα χρήματα αυτά διετετέθησαν για άλλα έργα, κυρίως για απαλλοτριώσεις προκειμένου να κατασκευασθούν οδικές αρτηρίες.

Πρόκειται για 30 δισ. δρχ. περίπου που συγκεντρώνεται ετησίως, ποσόν το οποίο ο υπουργός Περιβάλλοντος - Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων κ.Κ.Λαλιώτης είναι αποφασισμένος να διοχετεύσει σε έργα βελτίωσης του περιβάλλοντος.

Παράλληλα ο κ. Λαλιώτης προτίθεται να προχωρήσει σε δημοψήφισμα για ενότητες έργων που αφορούν το περιβάλλον, ώστε οι πολίτες να αποφανθούν αν δέχονται ή όχι να διατεθούν πόροι για την κατασκευή ή την επιτάχυνσή τους. Για τον σκοπό αυτό μπορεί να δημιουργηθεί ένας επιστημονικός οργανισμός με τη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης, ο οποίος θα αναλάβει τη διαχείριση αυτών των θεμάτων.

Οι ενότητες των έργων που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο δημοψηφίσματος είναι τα απορρίματα και οι τοποθεσίες κατασκευής των χώρων υγειονομικής ταφής τους, ο περιορισμός της θαλάσσιας ρύπανσης και ο περιορισμός του νέφους.

Επομένως οι >>οικολογικοί φόροι>>και οι επίσης >>οικολογικοί πόροι>> φαίνεται ότι διαφέρουν μεταξύ τους, καθώς οι φόροι επιβάλλονται, ενώ οι πόροι εξευρίσκονται χωρίς κατ'ανάγκη να επιβληθούν φόροι.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ένα κοινοτικό σύστημα ελέγχου

Κατόπιν προτάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (*)στις 22 Μαρτίου 1993, το Συμβούλιο ενέκρινε κανονισμό περί εκούσιας προσχώρησης των επιχειρήσεων του βιομηχανικού τομέα σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου. Σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, οι βιομηχανικές επιχειρήσεις που το επιθυμούν, θα μπορούν να συμμετάσχουν στο σύστημα αυτό, απευθυνόμενες την εθνική αρχή που έχει ορίσει η κυβέρνηση της εκάστοτε χώρας. Η αρχή θα επαληθεύει ότι η επιχείρηση τηρεί όλους τους κανονισμούς και τα πρότυπα που ισχύουν στο τομέα του περιβάλλοντος. Για να συμμετάσχει στο σύστημα, η επιχείρηση θα πρέπει επίσης να υποβάλει στην εθνική αρχή μια ανάλυση και ένα περιβαλλοντικό πρόγραμμα.

Η ανάλυση θα περιέχει την περιγραφή των εγκαταστάσεων και όλων των δεδομένων που έχουν σχέση με τα <<οικολογικά>> χαρακτηριστικά της επιχείρησης (κατανάλωση πρώτων ειδών ενέργειας και ύδατος, εκπομπές ρυπαντικών ουσιών, απόβλητα και θόρυβος).

Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει αριθμητικά στοιχεία όσον αφορά τις δεσμεύσεις της επιχείρησης για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος κατά τις δραστηριότητές της. Η ανάλυση και το περιβαλλοντικό πρόγραμμα θα πρέπει να επικυρωθούν από ένα οργανισμό ή ένα ανεξάρτητο ειδικευμένο άτομο, και να υποβληθούν στις εθνικές αρχές.

Για κάθε χώρα που αποτελεί το αντικείμενο ελέγχου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ζητούν, σε τακτά χρονικά διαστήματα, από μια ανεξάρτητη αρχή τον έλεγχο της τήρησης του

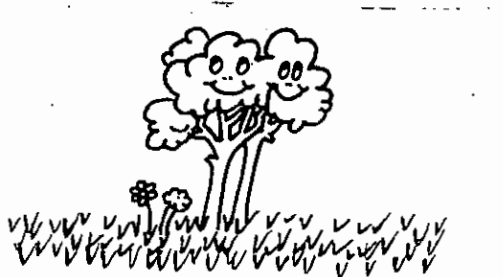

προγράμματός τους. Θα μπορούν να διαδίδουν τα αποτελέσματα. Ο κατάλογος όλων των χωρών που έχουν καταχωρηθεί στην Κοινότητα θα δημοσιεύεται κάθε χρόνο από την Επιτροπή στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Οι επιχειρήσεις θα μπορούν χάριν σ' αυτό το σύστημα, να προλάβουν τη φήμη τους στο κοινό, αλλά δεν θα έχουν το δικαίωμα να αναφέρουν στα υλικά συσκευασίας ή στα ίδια τα προϊόντα, ούτε στις διαφημίσεις των προϊόντων τους, την συμμετοχή τους στο σύστημα.

Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των ΜΜΕ στο σύστημα οικολογικού ελέγχου. Προς το σκοπό αυτό η Επιτροπή θα υποβάλει στο Συμβούλιο κατάλληλες προτάσεις για τη μεγαλύτερη συμμετοχή των ΜΜΕ, ιδίως μέσω μέτρων κατάρτισης στον τομέα της τεχνικής βοήθειας και της ενημέρωσης. Η επίσημη υιοθέτηση του κανονισμού θα γίνει προσεχώς, μετά την κατάρτιση των εγγράφων. Θα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

(*) COM(93)97 τελικό--τροποποιημένη πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου περί εκούσιας προσχώρησης των επιχειρήσεων του βιομηχανικού τομέα σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου.

οξειδίων του αζώτου . Η έρευνα στηρίζεται σε διάφορα οικονομι-
κά και οικολογικά μοντέλα και χωρίζεται σε τέσσερα τμήματα.

Εξετάζονται οι επιπτώσεις :

- 1.Του προγράμματος 1992 στην οικονομική ανάπτυξη,
- 2.της οικονομικής ανάπτυξης της ζήτησης ενέργειας στις εκπομ-
πές SO_2 και NO_x και
- 4.των εκπομπών αυτών στην τοξικότητα του εδάφους(όξινη βροχή)

Σε ένα πέμπτο ερευνητικό βήμα η TASK FORCE υπολόγισε το
κόστος των επενδύσεων που είναι αναγκαίες για να αποτραπεί η
ρύπανση του περιβάλλοντος από τους παράγοντες αυτούς. Η έκθεση
της TASK FORCE δεν αναφέρεται λεπτομερώς στις αφετηρίες της
ανάλυσής της, αλλά οι βασικότερες υποθέσεις είναι :

- η προέκταση των υπολογισμών της έκθεσης CECCHINI για την
ανάπτυξη στην εσωτερική αγορά μέχρι το 2010.
- η υιοθέτηση των παραμέτρων που αναφέρονται στη μελέτη
<<Ενέργεια 2010>> σχετικά : με τις τιμές ενέργειας, την εκμε-
τάλευση των διαφόρων φορέων ενέργειας, τις τεχνολογικές μετα-
βολές στον ενεργειακό τομέα κλπ.
- η δυνατότητα κάλυψης της αυξανόμενης ζήτησης ενέργειας με την
αυξημένη προσφορά ενέργειας με χαμηλό κόστος ,
- η πλήρης εφαρμογή των κοινοτικών και κρατικών νόμων για την
προστασία του περιβάλλοντος στον τομέα της ενέργειας,όπως πχ
της οδηγίας για τις μεγάλες εγκαταστάσεις καύσεως(16Ιουνίου1988)

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με πληρότητα στη Γαλλία,τηνΟ.Δ.
της Γερμανίας, το Βέλγιο, και την Ελλάδα, εν μέρη δε και στην
Ολλανδία,την Ιταλία και στην Μεγάλη Βρετανία.Για την ΕΚ των 12
έγιναν αναλογικοί υπολογισμοί.

Το αποτέλεσμα της μελέτης παρουσιάζεται στον Πίνακα. Για
την ΕΚ των12,οι εκπομπές διοξειδίου του θείου βρίσκονται κατά

Αναφορά στην έκθεση της TASK FORCE , τη συνθήκη του Μάαστριχτ και στην ελληνική νομοθεσία στο κοινοτικό δίκαιο

Α.Η έκθεση της TASK FORCE σχετικά με τις οικολογικές συνέπειες του προγράμματος της ενιαίας εσωτερικής αγοράς

Οι οικολογικές επιπτώσεις των ωθήσεων οικονομικής ανάπτυξης που θα προκύψουν από το Πρόγραμμα 1992:

Με αφετηρία την έκθεση CECCHINI, η TASK FORCE << Το περιβάλλον και η εσωτερική αγορά>> διερεύνησε την οικολογική επιβάρυνση που θα επιφέρουν οι μακροοικονομικές ωθήσεις ανάπτυξης στην ΕΚ των 12. Οι επιπτώσεις της οικονομικής ανάπτυξης στη ρύπανση του περιβάλλοντος μπορούν να θεωρηθούν ως συνισταμένη τριών παραγόντων :

--ενός ποσοτικού παράγοντα όταν αυξάνεται η παραγωγή και η κατανάλωση, αυξάνεται επίσης η ρύπανση του περιβάλλοντος,
--ενός παράγοντα κλαδικής διάρθρωσης: η μείωση (αύξηση) της ρύπανσης του περιβάλλοντος εξαρτάται τον περιορισμό (διεύρυνση) των οικονομικών κλάδων που επιβαρύνουν ιδιαίτερα το περιβάλλον,
--ενός τεχνολογικού παράγοντα: ορισμένες οικονομίες κλίμακας και τεχνικές καινοτομίες οδηγούν σε μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος.

Η συνολική θεώρηση των παραγόντων δείχνει ότι η οικονομική ανάπτυξη αυξάνει τη ρύπανση του περιβάλλοντος, αν ο ποσοτικός παράγοντας δεν αντισταθμίζεται από τον τεχνολογικό παράγοντα και από έναν θετικό παράγοντα κλαδικής διάρθρωσης. Ο ποσοτικός παράγοντας μπορεί να υπερκαλυφθεί επίσης από μεγάλες τεχνολογικές καινοτομίες και από μια άνω του μέσου διεύρυνση των οικονομικών κλάδων που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει ένα μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης που μειώνει τη ρύπανση.

Η TASK FORCE εξέτασε τις επιπτώσεις της οικονομικής ανάπτυξης στο παράδειγμα των εκπομπών διοξειδίου του θείου και

8-9% και οι εκπομπές οξειδίου του θείου κατά 12-14% πάνω από το επίπεδο, στο οποίο θα έφταναν χωρίς την υλοποίηση του προγράμματος της ενιαίας εσωτερικής αγοράς.

Χώρα	1995			2000			2010		
	SO ₂	NO _x	ΑΕΠ	SO ₂	NO _x	ΑΕΠ	SO ₂	NO _x	ΑΕΠ
Γιούλια	3	9	2,3	4	9	4,1	4	13	6,2
ΟΔΓ	9	5	2,4	4	8	4,4	7	18	6,9
Βέλγιο	6	6	1,9	7	7	3,5	8	12	6,1
Ελλάδα	4	6	-	6	8	-	17	15	-
ΕΚ 12	5,5-6,3	5,5-5,7		5-5,7	10-11,5		8-9,3	12-13,8	

Πηγή: Task-Force: Environment and the Internal Market, Βρυξέλλες 1989, σ. 5,6.

Οι αυξήσεις των εκπομπών οφείλονται κυρίως στην αυξημένη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας και στην άνω του μέσου όρου ανάπτυξη του τομέα μεταφορών στην εσωτερική αγορά. Για να υπολογίσει το επίπεδο στο οποίο θα έφταναν εκπομπές του διοξειδίου του θείου και του οξειδίου του αζώτου χωρίς το πρόγραμμα 1992, η TASK FORCE θεωρεί ότι, αν στην ΕΟΚ υπάρχει μια μέση οικονομική ανάπτυξη 2,6% ετησίως, οι εκπομπές NO_x στο χρονικό διάστημα 1980-2010 θα παραμείνουν σταθερές στους 10 μεγατόνους ετησίως ενώ οι ετήσιες εκπομπές SO₂ θα μειωθούν από 19 μεγατόνους το 1980 σε 9 το 2010, λόγω των τεχνολογικών καινοτομιών που επιβάλλει η νομοθεσία για το περιβάλλον (οδηγία για τις μεγάλες εγκαταστάσεις καύσεως).

Τα αποτελέσματα ανάπτυξης του προγράμματος της ενιαίας εσωτερικής αγοράς θα οδηγήσουν επομένως σε αύξηση των απόλυτων τιμών για τις εκπομπές NO_x, ενώ όσον αφορά τις εκπομπές SO₂ θα περιορισθεί απλώς η τάση μείωσης.

Επειδή οι εκπομπές του οξειδίου του αζώτου, του διοξειδίου του θείου και της αμμωνίας προκαλούν την όξινη βροχή, το πρόγραμμα 1992 θα αυξήσει στην ΕΟΚ και τη μόλυνση του εδάφους από οξέα. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει ότι στα 12 κράτη-μέλη της ΕΟΚ θα αυξηθούν τα οξέα στο έδαφος με συνέπεια της πραγματοποίησης του προγράμματος της ενιαίας εσωτερικής αγοράς.

Για την αξιολόγηση των τιμών που αναφέρονται στον πίνακα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα οικολογικά στάνταρτς που έχουν καθορισθεί για την ρύπανση του εδάφους από οξέα.

	Χωρίς εσωτερική αγορά	Με εσωτερική αγορά
Βέλγιο	2.039	2.159
Δανία	962	997
Γαλλία	970	1.018
ΟΔΓ	2.098	2.179
Ελλάδα	1.120	1.179
Ιρλανδία	548	573
Ιταλία	1.811	1.897
Λουξεμβούργο	1.071	1.121
Ολλανδία	1.909	2.010
Πορτογαλία	798	835
Ισπανία	812	853
Μ. Βρετανία	1.934	2.031

1. Μέσος όρος acid equivalents ανά εκτάριο ετησίως.
οικολογικό όριο: Ολλανδία = 1.400
Σκανδιναβία = 400

Πηγή: Task-Force: Environment and the Internal market, Βρυξέλλες 1989, σ. 5.8.

Στις Σκανδιναβικές χώρες ως όριο κινδύνου θεωρείται η τιμή 400, στη δε Ολλανδία η τιμή 1.400 ACID EQUIVALENTS ανά εκτάριο ετησίως. Οι αριθμοί του Πίνακα δείχνουν ότι το 2000 όλες οι χώρες της ΕΚ θα έχουν ξεπεράσει το σκανδιναβικό όριο είτε εγκαθιδρυθεί η ενιαία εσωτερική αγορά είτε όχι, ενώ το Βέλγιο η Γερμανία, η Ιταλία, η Ολλανδία και η μεγάλη Βρετανία θα έχουν ξεπεράσει και την ολλανδική οριακή τιμή. Όπως προκύπτει άλλωστε από τα στοιχεία της έρευνας, το πρόβλημα της όξινης βροχής θα επιταθεί με την πραγματοποίηση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς.

Η TASK FORCE δεν υπολόγισε δυστυχώς τις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα που θα υπάρξουν με την πραγματοποίηση του 1992. Συμπεριέλαβε, ωστόσο, στην έκθεσή της μια εκτίμηση για τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα που θα σημειωθούν σε δυο διαφορετικά σενάρια ανάπτυξης (επόμενος πίνακας).

Οι προβλέψεις αυτές δείχνουν ότι, ακόμη και στην περίπτωση μειωμένης ανάπτυξης (2,5% ετησίως), οι εκπομπές CO₂ θα έχουν ξεπεράσει το 2000 τις τιμές του 1983 κατά 26%.

Στην περίπτωση ετήσιου ποσοστού ανάπτυξης 4%, θα σημειωθεί αύξηση των εκπομπών κατά 46%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στον κλάδο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και στον τομέα μεταφορών. Επειδή οι μεταβολές που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια στις κλιματολογικές συνθήκες (φαινόμενο θερμοκηπίου) οφείλονται σε μεγάλο βαθμό σε εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και

επειδή από την ΕΟΚ προέρχεται ήδη το 40% των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε παγκόσμια κλίμακα, είναι απόλυτα αναγκαίο να ληφθούν στον τομέα αυτό ιδιαίτερα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος.

	1983	2000 Ποσοστό αιέησης του ΑΕΠ = 2,5%	2000 Ποσοστό αιέησης του ΑΕΠ = 4%
Παραγωγή ηλεκτρισμού	734	1.162	1.421
Διυλιστήρια	63	67	76
Λοιπές βιομηχανίες	424	491	553
Υπηρεσίες/Νοικοκυριά	542	494	494
Μεταφορές	467	606	716
Σύνολο	2.231	2.821	3.259

Πηγή: Task-Force: Environment and the Internal Market, Βρυξέλλες 1989, σ. 3.16.

B. << Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση >> Μάαστριχτ

Τελιώνοντας δεν θα μπορούσαμε να μην αναφερθούμε στο Φεβρουάριο του 1992 όπου υπογράφηκε << η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση >> : η Συνθήκη του Μάαστριχτ η οποία επικυρώθηκε από την χώρα μας με το Ν 2077/92 (ΦΕΚ.Α'136).

Η προστασία του περιβάλλοντος αναγορεύεται επίσημα ως ένας τομέας της κοινής πολιτικής των κρατών μελών.

I. Σύμφωνα με το άρθρο 130ρ, η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος συμβάλει στην επιδίωξη των εξής στόχων:

- 1.τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος,
- 2.την προστασία της υγείας του ανθρώπου,
- 3.τη συνετή και ορθολογική χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων,
- 4.την προώθηση,σε διεθνές επίπεδο, μέτρων για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ή παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Κατά την εκπόνηση της πολιτικής της στον τομέα του περιβάλλοντος η Κοινότητα λαμβάνει υπόψιν :

- 1.τα διαθέσιμα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα
2. τις συνθήκες του περιβάλλοντος στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας
- 3.τα πλεονεκτήματα και τις επιβαρύνσεις που μπορούν να προκύψουν από την δράση ή την απουσία δράσης
- 4.την οικονομική και την κοινωνική ανάπτυξη της Κοινότητας στο σύνολό της και την ισόρροπη ανάπτυξη των περιοχών της.

Επίσης στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους η Κοινότητα και τα κράτη μέλη συνεργάζονται με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς. Ο τρόπος της συνεργασίας της Κοινότητας μπορεί να αποτελεί αντικείμενο συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και των ενδιαφερομένων τρίτων μερών.

Τέλος η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα περιβάλλον αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψιν την πολυμορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της πολιτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος κατά προτεραιότητα στην Πηγή καθώς και στην αρχή έχουμε αναφέρει αρκετές φορές :

<<ο ρυπαίνων πληρώνει >>

II. Σύμφωνα με το άρθρο 130Σ, το Συμβούλιο αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189Γ και μετά από διαβουλεύσεις με την οικονομική και κοινωνική Επιτροπή αποφασίζει τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει η Κοινότητα για την υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 130ρ.

Το Συμβούλιο αποφασίζοντας ομόφωνα προτάσεις της επιτροπής και μετά από διαβούλευση με το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την οικονομική και κοινωνική Επιτροπή θεσπίζει :

1. διατάξεις κυρίως φορολογικού χαρακτήρα
2. τα μέτρα που αφορούν την χωροταξία, τις χρήσεις της γης εξαιρουμένης της διαχείρισης των αποβλήτων και των μέτρων γενικού χαρακτήρα καθώς και τη διαχείριση των υδάτινων πόρων,
3. τα μέτρα που επηρεάζουν αισθητά την επιλογή ενός κράτους μέλους μεταξύ διαφορετικών πηγών ενέργειας και τη γενική διάρθρωση του ενεργειακού εφοδιασμού .

Τα προγράμματα γενικών δράσεων που θέτουν τους επιδιωκόμενους πρωταρχικούς στόχους θεσπίζοντας από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με τη διαδικασία σχετικού άρθρου (189 Β) και μετά από διαβούλευση με την οικονομική και κοινωνική Επιτροπή.

Με την επιφύλαξη ορισμένων μέτρων κοινοτικού χαρακτήρα τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη χρηματοδότηση και την εφαρμογή της πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος. Υπό την επιφύλαξη της γνωστής μας πλέον αρχής << ο ρυπαίνων πληρώνει >>, εάν ένα μέτρο βασίζεται σε

συγκεκριμένες διατάξεις (παραγράφου 1) συνεπάγεται δυσανάλογο κόστος για τις δημόσιες αρχές κράτους μέλους, το Συμβούλιο προβλέπει τις κατάλληλες διατάξεις υπό μορφή : προσωρινών παρεκκλίσεων , οικονομικής στήριξης από το ταμείο Συνοχής που ιδρύθηκε το 1993.

Γ.Η ελληνική νομοθεσία στο Κοινοτικό δίκαιο

Σημαντικοί πάνων στο θέμα αυτό είναι ο Ν 1338/1983 όπως ισχύει τροποποιημένος από το Ν 1440/1984 του τον Ν 1775/1988 και τον Ν 1892/1990.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παραγράφου 1 και 2: <<Για τη συμμόρφωση προς οδηγίες και αποφάσεις (ΕΟΚ,ΕΚΑΕ) συστάσεις και ατομικές αποφάσεις (ΕΚΑΧ) που εκδίδονται από τα κοινοτικά όργανα εφαρμόζονται αναλόγως οι ήδη υφιστάμενες ως και οι εκάστοτε παρεχόμενες νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις προς κανονιστική ρύθμιση σχετικών θεμάτων, υπό την επιφύλαξη των ορζομένων στο άρθρο 2.

Με τις κανονιστικές πράξεις της προηγούμενης παραγράφου δύναται να λαμβάνεται και κάθε αναγκαίο συμπληρωματικό μέτρο για την εφαρμογή των ανωτέρων κοινοτικών πράξεων όπως είναι ιδία η σύσταση των οργάνων και θέσεων, ο καθορισμός αρμοδιοτήτων και διοικητικών διαδικασιών και η θέσπιση διοικητικών κυρώσεων>>.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι και το άρθρο 2 παράγραφο 1 σύμφωνα με το οποίο :

<<Με απόφαση του αρμόδιου καθ'ύλην Υπουργού και του υπουργού Εθνικής Οικονομίας ρυθμίζοντας τα της εφαρμογής και συμμορφώσεως προς τις Κοινοτικές πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παραγράφου 1 εφ'όσον οι πράξεις αυτές ανάγονται στα παρακάτω αντικείμενα:
α)όργανα και μέθοδοι μετρήσεως πάσης φύσεως, μέτρασ και σταθμά εν γένει , μονάδες μετρήσεως πάσης φύσεως, όπως ελιναι ιδία μετρητές υγρών , στερεών, αερίων, μάζης, ενέργειας, αποιαταστά-

...σεως , βάρους, όγκου για οποιοδήποτε σκοπό
β)κρύσταλα, σύνθεση, χαρακτηριστικά κατασκευής, επισήμανσης και
κάθε μορφή διαφημίσεως αυτών
γ)υφαντουργικά , ονομασίες υφανσίμων, μέθοδοι αναλύσεως,
δ)ηλεκτρονικό και ηλεκτρολογικό υλικό πάσης χρήσεως´
ε) ανυψωτικά μέσα πάσης φύσεως
στ)συσκευές πιέσεως παντός είδους
ζ)προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων,
η)προστασία καταναλωτών
θ)κοινωνικοδιαρθρωτικός τομέας της Γεωργίας,
ι) όροι παρασκευής, εγκρίσεως, κυκλοφορίας, εμπορίας και ελέγχου
των κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων και των πρόσθετικών
των ζωοτροφών >>.

Δ.Κοινοτικές οδηγίες σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος

Το γεγονός ότι οι κοινοτικές οδηγίες σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος ανήκian μετά στο εθνικό δίκαιο σημαίνει ότι η ερμηνεία και η ένταξη του στο σύστημα δικαίου είναι αρμοδιότητα των δικαστικών Αρχών.

Τα εθνικά δικαστήρια δύναται ,και αν οι αποφάσεις τους δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα οφείλουν να ζητήσουν με προδικαστική παραπομπή από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), να ερμηνεύσει διατάξεις του κοινοτικού δικαίου (αρθρο 177εδ1 παρ.2 Συνθήκης ΕΟΚ).

Η προδικαστική παραπομπή είναι επιβεβλημένη όταν αμφισβητείται από τη νομολογία ή τη θεωρία ή έννοια ή το περιεχόμενο συγκεκριμένης διατάξεως κοινοτικού δικαίου ή το Εθνικό Δίκαστήριο επί σημαντικού θέματος πρόκειται να αποκλίνει από τη νομολογία του ΔΕΚ.

Η καταρχήν αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων να ερμηνεύουν τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας στα θέματα προστασίας του περιβάλλοντος δεν απαντά όμως στο ερώτημα της ερμηνευτικής μεθόδου που επιβάλλεται να ακολουθεί από έλληνα εφαρμοστή του δικαίου .

Γεγονός είναι ότι ελλείψη συγκρούσεως σε περίπτωση δηλαδή πλήρως εναρμονίσεως της εθνικής νομοθεσίας προς τις κοινοτικές οδηγίες σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, πράγμα που είναι το συνήθως συμβαίνων, ο εφαρμοστής του εθνικού δικαίου θα ακολουθήσει την αρχή της σύμφωνης προς το σκοπό της οδηγίας ερμηνείας του εθνικού δικδίου.

Όπως συμβαίνει με όλες τις οδηγίες, στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου , έτσι και οι οδηγίες , οι οποίες σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος, εμφανίζουν σημαντική ιδιομορφία ως προς την παραγωγή των έννομων αποτελεσμάτων τους στο των έννομων τάξεων των κρατών - μελών.Ειδικότερα κάθε οδηγία δεσμεύει το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, αφήνει όμως την επιλογή του τύπου και των μέσω πραγμάτωσης του αποτελέσματος αυτού στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών, έτσι μετά το πέρας της προθεσμίας συμμόρφωσης , κάθε κράτος-μέλος οφείλει να έχει λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα προσαρμογής της έννομης τάξης τους στις απαιτήσεις της οδηγίας. Επομένως και για τις οδηγίες που αφορούν το περιβάλλον , πριν από τη παρέλευση της προθεσμίας συμμόρφωσης δεν υφίσταται ζήτημα για το κράτος-μέλος από την αντίθεση της έννομης τάξης του με τις απαιτήσεις της οδηγίας . Αντίθετα μετά το πέρας της προθεσμίας συμμόρφωσης ενδεχόμενη αντίθεση της έννομης τάξης κράτους- μέλους προς την οδηγία παραβιάζει το Κοινοτικό Δίκαιο.

Συμπερασματικά λέμε ότι το περιεχόμενο των οδηγιών αποτελεί τον ασφαλή οδηγό μέσω του οποίου επιτυγχάνεται η σύμφωνη με την οδηγία ερμηνεία του Εθνικού Δικαίου.

Με την εφαρμογή της αρχής αυτής επιδιώκεται κατά πρώτων η πραγμάτωση του σκοπού των Κοινοτικών ρυθμίσεων στην εθνική τάξη του Δικαίου , ενώ παράλληλα τίθενται οι βάσεις για την ενοποίηση ή έστω τη εναρμόνιση των εθνικών ρυθμίσεων κοινοτικής προελεύσεως, στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Νίκος Μούσης** : << Από την Ευρωπαϊκή Ένωση θεσμοί και πολιτικές >> Εκδόσεις: ΠΑΛΑΖΗΣΗ, Αθήνα 1993
- Η Ευρωπαϊκή κοινότητα και το περιβάλλον (περιοδική έκδοση 3/1987) Υπηρεσία επίσημων εκδόσεων των ευρωπαϊκών κοινοτήτων, L-2985 LUXEMBURG
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Γενική διεύθυνση πληροφόρησης, Επικοινωνίας και πολιτιστικών θεμάτων RUE DE LA LOI 200- B-1049 BRUXELLES
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Αντιπροσωπία στην Ελλάδα -Αθήνα 15/9/1993)
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΚΟΜ '92 τελικό, Βρυξέλλες , 20 Νοεμβρίου 1992, ISSN 0254-1483-Αριθμός καταλόγου: CB-CL-92-500-GR-C ISBN 92-77-49315-1
- Επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (10/7/93 Αριθμός 168/1): Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθμ. 1836/93 του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1993
- Επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ISSN 0250-8168/-L99/ 35ο έτος 11 Απριλίου 1992
- Επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (12-12-92/C 328/11
- KLAUS BUSCH**: Η Ευρώπη μετά το 1992 , <<Οικονομικές Οικολογικές και Κοινωνικές προοπτικές της ενιαίας εσωτερικής αγοράς >> Εκδόσεις: Κριτική επιστημονική βιβλιοθήκη
- Οικονομική Καθημερινή: 16-1-94
- ΒΗΜΑ: 21-11-93
- Ι.Καρακώστας, Γλ. Σιούτη, Βλ. Παυλοπούλου, Χ. Λιάκουρας, Ι. Κυμιώτης <<Εισαγωγή στο κοινοτικό δίκαιο του Περιβάλλοντος >> Εκδόσεις: Αντ. Ν. Σάκκουλα , ΑΘΗΝΑ 1993